ئەنجومەنی شارەوانی چونکە بە هەڵبژاردن نەبووە، بۆیە شەرعی نییە ..؟

هەولێر

لەپێناوی گەشەوجوانی شاری هەولێر

ژمارە « ٣٠٤ »   یەکشەممە ١٩٩٣/١/٣١   ٨ لاپەڕە   نرخی «٥٠٠» فلسە

کاریکاتێر بەنووسین — بروسکە

بۆ بەشی خزمەتگوزاری شارەوانی.
بەرنامەی: زووم، زووم، ئاگاداری کردنەوە عارەبانچییەکانی شێخەللا، زبڵ و، پیسایی فڕێدەدەنە ناو گۆڕستانی چراغ، (دووبارە) خەڵکی، زبڵ و، پیسایی، فڕێ. نادەنە ناو. جاوییەکان. چەکێ. وەصلی. سزادان بەکاربهێننەوە. بکەنە. سەریان. چاوتان بکەنەوە.

سوپاسنامە

ڕێکخراوی (هێلپ) ی ئەلمانی (٧٢) تەن خواردەمەنی لەئاردو شەکرو رون و برنج بۆ کرێکارو فەرمانبەرانی شارەوانی هەولێر دابین کرد، ئێمە سوپاس و ڕێزمان ئاراستەی ئەم ڕێکخراوە دەکەین بەتایبەتی دکتۆری بەڕێز (فازیل گەنج) بۆ ئەو یارمەتییەی پێشکەشیان کردین.

بەڕێوەبەرایەتی شارەوانی هەولێر

chalakmuhamad@gmail.com

ملیۆنەها چەپکە گوڵ و پایتەختی هەرێمی کوردستان چاوەڕوانی تەواوبوونی پەیکەری شەهیدانی کوردستانن

وتەی ژمارە

وەزارەتی روشنبیری، ئاگاداری‌یەکی بۆ دانانی پەیکەری شەهیدانی کوردستان بڵاوکردەوەو داوای لە هونەرمەندان کرد نموونەی پەیکەرەکانیان بۆ پێشبرکێ ئامادەبکەن و پەیکەری یەکەمیش خەڵات وەردەگرێت.

دیارە دانان و دروستکردن و بایەخدان بەم پەیکەرە وەفایەک بەرامبەر ئەو هەزارەها ڕۆڵە شێرو قارەمانانەیە کە گیانی پیرۆزی خۆیان کردە قوربانی بۆ ئەم گەلو خاکە. بۆیەش شوێن و جۆرو کەرستەو قەبارەی پەیکەرەکە زۆر گرنگە.

جا ئەوەی پێویستە ئێمە وەک دەزگای شارەوانی هەولێر کە شارەوانی پایتەختی هەرێمە بۆچوونێکمان هەبێت، یان راسپاردەو پێشنیارێک ئەویش ئەوەیە ئەوا پەیکەرەکە تەواوبوو و هونەرمەندێکی کارامەو لێهاتوو بەرهەمەکەی بووە بووکی بەرهەمەکان .... ئەم پەیکەرە لەکام شوێن و گۆڕەپان و باخچەو دوریانی هەولێر دادەنرێ .. ئاشکرایە دانانی ئەم پەیکەرە بۆ زۆر مەبەستە، هەزارەها میوانی بێگانەو خۆمانیش دێنە بەرامبەری و زیارەتی دەکەن و گوڵی هەزار تەرزی بۆ دادەنێین، خۆ نابێ وەک هەر پەیکەرێکی تر لە کونجێک یان لەناوەراستی شەقامێک قیت بکرێتەوە .. بەڵکو دەبێ هەر لەئێستاوە شوێنی دانانەکە تەرخان بکرێت و چوار دەورەی شوێنەکەش بە باخچەی نازدارو شەقامی قیرتاوو شوورەی ناسک و گلۆپی رووناک برازێتەوە.

ئەو پەیکەرە هی ئەو مرۆڤانەیە خۆیان چوونەتە سەنگەرو رازی بووینە برسیان بێت، سەربەست بووینە بۆ ئەوەی ژیان لە ئەشکەوتان ببەنە سەر، تووشی ئەشکەنجەو ئازار هاتوونەو خێزانەکانیان دەربەدەر کراون ئەوانە (تەجنید) داوای نەکردوون ئەوانە لەسەر داوای میللەت چووینەو شەهید بووینە بۆیە پەیکەری ئەو شەهیدانە پیرۆزی و گەورەیی جیاوازە لەگەڵ سەربازی ونی زۆر دەولەت و میللەتان، لەم بۆچوونەوە هەرچەند بایەخ بەپەیکەرو شێوەو جۆرو شوێنەکەی بدرێت هەر کەمەو دەبێ مەلبەندەکەو پەیکەرەکە زۆر تایبەتی بێتو چەند لیژنەی پسپۆر لەبواری هونەری و بیناسازی و شارستانی و کارەبایی و جوانکاری خەریکی بن و مشووری لێ بخۆن و لەدەست نیشان کردنی شوێنەکە زانستیانە کار بکەن. ئەوەش دەبێ پێش تەواوبوونی پەیکەرەکە یان لەگەڵ تەواوبوونی دەست بەکار بن .. چونکە کەس قبوول ناکا پەیکەر ئامادەبێت و شوێنی گونجاوی نەبێت جوانیش نی‌یە بگوازرێتەوە واشی بۆ دەچین پەلەکردن لە دانانی پەیکەری شەهیدانی کوردستان بۆ بارو دۆخی کوردستان پێویستەو زۆر پیرۆزە پێشنیارەکەی وەزارەتی روشنبیری.

بۆ ئەوەی پەیکەرەکە بەراستی بۆ شەهیدانی بزافی رزگاریخوازی کوردستان بێت دەبێ هەموو لایەنێکی حکومەتی هەرێمی کوردستان و بەرەی کوردستانی و خەڵکی بەشەرەفی کوردستان بەشداری لەتەواوبوون و بیرۆکەی دامەزراندنی بکەن هەرچەند پەیکەرەکە گەورەو بەرچاوو بەجەستەو رێکوپێک بێت هەرکەمە چونکە شەهیدانی کوردستان زۆریان لێ دەوەشێتەوە. دانانی ئەم پەیکەرەش میوانمان ئاگادار دەکاتەوە کە چەند قوربانی و شەهیدانمان لەگەورە پیرۆزەو بە ئاکاری بیناسازی و جوانی و هونەری بەرزیش سیمایەکی تر دەبەخشێتە میللەتە نەبەردەکەمان.

سەرووەری وشکۆ بۆ شەهیدانی کوردستان
بژی حکومەتی هەرێمی کوردستان

چاوەڕوانی و... چارەسەر

چاوەڕوان

گوایە لەدونیا بەس حەوت عەجایب هەیە، دیارە لە هەولێر هەشتە، ئەویش بازاری شێخەللایە. ئەم دیاردە عەنتیکەیەش گۆڕینی پارەی خۆمالی‌یە، من دەپرسم لەچ رۆژێک .. لەکام ولاتانی دونیا پارەی خۆمالی بەرێژەی جۆراوجۆر گۆڕاوەو مامەڵەی پێ کراوە.

لەوەی عەجیب ترو سەیرتر بووە ٦ ـ ٧دیناری کاغەزو ئاسن بەپێنج دیناری کاغەز بگۆردرێت. هەروەها پارەکانی تریش ..!! دەبێ بێگانەیەک لەکوردی نەگات ئەم مامەڵەیەی بازار بەچی رافە بکات و سەری سور نەمێنێ. وابزانم بەکۆشش ئاسایش و پۆلیس بەئاسانی چارەسەر دەکرێت.

گومان لەوەدا نی‌یە ئەم بازارە رەنگدانەوەیەکی سلبی لەسەر بازارو باری دارایی کوردستان ئازاد دەبێتو دەستی پیاوانی رژێم و دوژمنانی حکومەتە ساوایەکەی تێدایەو نیازیان شێواندنی بارە ئابووریەکەیەو سەر لە خەڵکەکە دەشێوێنن و هەرکەسێک بیەوێت شتێک بکرێت دەبێ ماوەیەک بێ‌هودە بسورێتەوە تا دوکاندارەکەیان خودی خۆی رازی بێت و بگەنەیەک.

وابزانم چارەسەری ئەم کێشەیە لەدەستی خۆمانەو هێزی (تحالف) و (مجلس الامن) ی ناوێت و نەبوویتە پەیدا کردنی سوتەمەنی تا رێکخراوی (کیر) خەریکی بێت. ئاشکراشە میللەتی ئێمە موسلمانەو بەپەیرەوی ئیسلامیش ئەمە حەرامەو تاوانێکی گەورەشە. بۆیە لەناو خێزان و گەورە پیاوان و پیاوانی ئایینی و روناکبیران دەبێ لەتەک دەزگاکانی ئاسایش دەوری خۆیان ببینن و ئەم پەتایە کۆمەلایەتیە بن بر بکەن. ئێمە لەم تیشکۆیە داوا دەکەینو خەڵکی باواز لەم دیاردەیە بێنن و خۆمان فێری رەوشتی کۆمەلایەتی رەسەنی پاکی کوردەواری بکەنەوەو لەرێگای حەرام دوورکەوینەوە ئەم شەش وحەوت، بەشەش حەوت رۆژێک کۆتایی پێ بهێنن و بەهەموو لایەک چارەسەریکی یەکجاری بۆ بدۆزینەوە.

سوپاسنامە

ئەوە بوو بە دوو ژمارەی رۆژنامەکەمان بەتایپی هاوڕێیانی (رۆژنامەی ئالای ئازادی) چاپ دەبێت. بۆیە زۆر سوپاسیان دەکەین و هیوامان وایە لەژمارەکانی ئایندەشدا یارمەتیمان بدەن دیسان زۆر سوپاس.

* رۆژنامەی هەولێر *

لەم ژمارەیەدا :

* هەولێر لەدانیشتنێکی ئەنجومەنی شارەوانی ل٢
* لەناودارانی پایتەختی هەرێمی کوردستان ل٢
* رۆژنامەگەری هەولێر لە پەنجاکاندا ل٣
* داروبەردی ئەم خاکە مۆزەخانەیە ل٣
* هەولێر .. لەگەشتەکەی بەهەشتی علاءالدین سجادی ل٣
* بۆخومانە ل٤
* خۆزگە ل٤
* بازاڕی شێخەڵلا .. یان سوق الحرة ل٥
* واریقات ل٥
* هەولێر (شیعر) ل٥
* حەسارەکانی شاری هەولێر ل٦
* لەگەراجی یەکگرتوودا ل٦
* بەهرەمەندانی وەرزشی لە هەولێر ل٧
* لەئەرشیفی شارەوانی هەولێر ل٧
* وزارة الدفاع مقابل لبن اربيل ل٨

نامەیەکی بەپوول

مام بایز

کۆمەڵەی چارەسەرکردنی تجاوزەکانی کوردستان ـ لقی هەولێر، دەستەی باوەڕپێکراوی گەرەکی باداوە ـ سەیداوە بەلاشاوە ـ تەیراوە، نامەیەکی رەسمییان ئاراستە کردووین وێنەیان بەدەزگاکانی دەستەلاتداری شاریش داوە. بەپەلەو بەکلۆفەوە، داوا دەکەن و نووسیویانە ...

ئێمە دانیشتوانی ئەم گەرەکانەی سەرەوەین، رۆژانێکی زۆر قوربانیمان داوە، ئەمرۆش حەقمان هەیە داواکانمان جێبەجێ بکرێت .. ئاشکراشە شارەوانی وەک جاران خەریکی (مجمعات) نین و شوکور بۆ (راپەرین) کەسیش عەسکەر و جەیش شەعبی نی‌یەو نەفتیش کەمە لەدیار سۆبە دانیشن و چ زۆرە فەرمانبەری بێ ئیش و کار زۆرە، خۆ بریاریش ئاسانەو مەرکەزی قەرار ئەوەندە دورنی‌یەو کوردیش دەزانن .. ئەی بۆ چارەسەریەکمان بۆ ناکەنو خانوەکانمان بۆ تاپۆ ناکەن .. بەخوا پارەیەکی باشیش دێتە خەزینەی حوکومەتی کوردستان ..

وەک ئاگادارین خەریتەو مەریتەشیان حازرە.

ئیمزا
مام بایز
لەجیاتی دانیشتوانی گەرەکی

هەولێر - ڕاپۆرتێکی تایبەتی
شارەوانی ئامادە دەبێت ...

ئەنجومەنی شارەوانی چونکە بە هەڵبژاردن نەبووە بۆیە شەرعی نییە !!

ڕۆژانی دووشەممە ، لەهەموو هەفتەیەکـــدا ، کۆمەڵە معامەلەیەکی چڕو ئەولیات زورو مشت تێبینی و هەوامش دەچێتە بەردەستی ئەندامانی ئەنجومەنی شارەوانی ، ئەو بابەتانەی دەچنە پرۆگرامی هەفتانەی ئەنجومەن جیاوازیان لەگەڵ بابەتەکانی تری کاری ڕۆژانەی شارەوانی هەیە دیارە بەشەکانی شارەوانی و بەرێوەبەر دەستەلاتی ناگاتێ بۆیە ئاراستەی ئەنجوومەن دەکرێت ، کە گەورەتریـــن دەسەلاتە لەشارەوانیدا ، هەرجارێ گفتوگوو بۆچون و ئاخاوتنـــی گەرمی دەوێ . پاش وەرگرتنی ڕەزامەندی زۆربەی دەنگ، بە بەڵێ ، یان بەنەخێر تەواو دەبێت . بـــە تەواوبونیـــش شۆڕیکی تایبەتی لێ دەدرێت .

بوارم وەرگرت و لەکۆبونەوە تایبەتیەکـــان واتـــە کۆبونەوەی ئاسایی ئەنجومەنی شارەوانی هەولێر ئامادەبوم و بەشداری گفتوگۆیەکانم کردن ، ئەوانیـــش زۆر بـــە خۆشحالیەوە ئامادەیی خۆیان نیشان دام ، ئاشکراشە ئەوە یەکەم کۆبونەوەی ئەنجومەنە دەقەکەی بلاودەکرێتـــەوە ئەمەش شانازی و یەکەمیە بۆ ڕۆژنامەکەمان و ئەندامانـــی ئەنجومەن و هاوولاتیان بەتایبەتی ئەوانـــەی ڕۆژانـــە چاوەڕوانی دانیشتنی ئەنجومەنـــن .

بۆئەوەی چەند پرسیارو گازاندەو خەونی خەڵکی شـــار روون بکەینەوە ، کەوتینە گفتوگۆ چەند پرسیارمـــان ئاراستە کردن .

ئامادەکردنـــی
موئید جەعفەر هەمەوەنـــدی

ڕۆژ : ۱۹۹۳/۱/۱۱ .
کـات : ۱۱ ی بەیانـــی .
شوێن : هۆلی ئەنجومەنی شارەوانی .
کۆبونەوەکە بەسەرۆکایەتی ئەندازیار یاسین تەها مەحمود بەریوەبەری شارەوانی بوو .
ئامادەبووان :
سەرۆک ئەنجومەنی شارەوانی هەولێر
ئەندامە ئامادەبوەکان ماموستایان :
حاجی ئەبوبەکری عەزیز : ناوداری شار
سەلاحەدین عەلی مەحمود : بەرێوەبەری تاپوی هەولێر
پارێزەر داود فەتاح : نوێنەری پارێزەران
بەهجەت عوسمان نەجار : نوێنەری ژووری بازرگانـــیو پیشەسازی هەولێـــر .
ڕەشاد ئەحمەد : نوێنەری ژووری بازرگانی و پیشەسازی هەولێـــر .
ئامادەنەبووان : چەند ئەندامێکی ئەنجوومـــەن ئامـادە نەبوون ، دیارە بەکاری ڕەسمی مولەتیان هەبووە .
تێبینی :
ژمارەی ئەندامانی ئەنجوومەن کەمـــەو لـــەم ڕۆژانەدا چەند ئەندامی نوێی تریان بۆ (ترشیح) کردونو هێشتا دەست بەکار نەبووینـــە .

یەکەم پرسیار پێویست بوو بکرێت ، ئەویش زۆرجـــار وەلامی هاوولاتیان لەئەنجومەن بە (هێشتا نەهاتیتـــەوە) دەدرێتەوە ، ئەمەش خەڵکی زۆر ماندوو دەکات و ناچار زۆر هاتوچۆ بکەین ... ئێوە دەڵێن چی ؟؟

حاجی بەهجەت : کە معامەلە لەلای ئێمە تەواو دەبێت بۆ ڕەزامەندی دوایی دەچێتە بەردەم بەرێز پارێزگاری هەولێـــر دیارە ئەوانیش (تدقیق) ی خۆیان هەیەو ڕەنگـــە لـــەوی دوا بکەویـــت .

پرسیار : کەس تەئسیرتان لێ دەکات ؟

وەلام : نەخێـــر
(تایبەتەکە (خاتوون ویژدان سەعید) ە

پرسیار : معامەلە لەلای ئێوە چەند دوا دەکەوێ .

خاتوون ویژدان : (۱۵) ڕۆژ ئەگەر گیروگرفتی تێدا نەبێت

حاجی بهجت : لەلای ئێمە زوو تەواو دەبێت .

پرسیار: هیچ معامەلەتان لانییە (بۆ نموونە سێ مانـــگ مابیتـــەوە .

وەلام : لەلای ئێمە نامینێتەوە . بەلام هەندێ کەس هەیـــە معامەلەکە دەباتەوە چاوەڕوانی وەزعێک دەکـــات دووبارە تەقدیمی دەکاتـــەوە .

پرسیار: خەلکی دەڵێن معامەلە هەیە ئەگەر خۆتان حـــەز بکەن بەیەک دانیشتن کۆتایی پێ دێنن ؟

وەلام : نەخێر ، تەنیا معامەلەی تایبـــەت بـــە کاروباری شارەوانی و حسابات ئەوا دەخوازێ ، یان معامەلـــەی زۆر تایبەتی ، وەک داوای (هلال احمر) یان خەستەخانەیـــەک ئەوە بەیەک دانیشتن کۆتایی دێت و ئێمە بەبێ ڕەزامەندی سەرەوەی خۆمان و قەناعەتی ئەوان ناتوانین معامەلـــە زوو بەرێ بکەیـــن .

پرسیار : زۆری بریارەکانی ئەنجوومەن بەعارەبی نووسراون بۆچی نایکەن بە کوردی .

وەلام : دیارە هەندێ لە فەرمانبەران هەیە نوسینی کـــوردی نازانن ، ئێمەش ڕەوانەی خولی فێربوونی کوردیان دەکەین دوای تەواوبوونی خولەکە ئەوا قبوول ناکەین چیتـــر بـــە عارەبی بنوسێ و ئێستا زۆر بریارمان بەکوردیە .

هەولێر : لەیاسای شارەوانیەکان واهاتووە ، دەبێ سەرۆک و ئەندامانی ئەنجوومەن بەهەڵبژاردن بێت ، ئێوە ڕاتان چییـــە ؟

سەرۆک ئەنجومەن : بەلێ ، دەبێ بەهەڵبژاردن بیـــت، و هیوامان وایە پەیرەو بکرێت و ئێمەش داوامان کـــردوە بەلام ئێستا وەلاممان نەدراوەتەوە .

حاجی بەهجەت : دەبێ هەڵبژاردنەکە گشتی بێت و هـــەر گەڕەکێک نوێنەری خۆی هەبێت .

سەرۆک ئەنجومەن : باشتر دەبێت ، هەندێ شروطی هەبێت وەک ، خەلکی بەتواناو شارەزاو ڕابردوو پاک بەشـــداری بکـــەن .

هەولێر : کەواتە ئەو ئەنجومەنە شەرعی نیە ؟

ئەندامان : بەلێ ، شەرعی نیـــە .

هەولێر : ئەگەر ئیمکانیات هەبێ ئەم هەڵبژاردنە ســـەر دەکەویـــت ..؟

حاجی بەهجەت : ئەگەر سەرژمێری گشتی هەبێت ، بەلـــێ بەباشی سەردەکەویـــت .

حاجی ئەبوبەکر : وەزعەکەو ئیمکانیات زۆر یارمەتـــی نـــادات .

حاجی ڕەشاد : ئێمەش لەگەڵ ئەوەین ، سەرۆکو ئەندامان بەهەڵبژاردن بێت ، بەمەرجێک تەواو بیت .

پرسیار : ئەو صلاحیەت و ئەرکی ئەنجوومـــەن ئەوەنـــدە دەهێنێ هەڵبژاردنی بۆ بکرێت یان واچاکە صلاحیـــات فراوانتر بکرێـــت .

سید داود : ئیشوکاری شارەوانـــی زۆرەو صلاحیەتـــی فراوانـــە .

ئەو ئەندامانەی ئەنجومەن گەیشتنە ئەو ڕایـــەی گـــە ئەندامی ئەنجوومەن بە هەڵبژاردن بیـــت ، نوێنـــەر میللەتەو کەس ناتوانێ دەست لەبریارەکانیان وەربـــدات ، چونکە دەست وەردان لەئیشوکاری خەلکی و بریاریـــش بەهیزتر دەبێت ، ئەم ئەنجومەنە نوێنـــەری دائیـــرە دەزگاکانی تری شارە بۆیە تەئسیریان لێ دەکریت .

یەکەم معامەلە کە لەم دانیشتنەدا تەماشـــا کـــرا ، معامەلەیەک بوو ، خاوەن زەویەکی بازرگانی لەشەقامێکی تازە بووینە بازرگانی داوا دەکات (ارتداد) ی بـــۆ کـــەم کەنەوە ، چونکە ڕووبەری زەویەکەی زۆر بـــەم (ارتداد)ە دەڕوات . ئەمەش ڕاپورتێکی هۆبەی مولەتدان تەئیـــدی کردبوو بۆ ئەوەی ارتدادەکە لەجیاتی (۵) م بکرێتـــە (۲٫۵) م بەپێی تەعلیماتی کۆن . دیارە تەعلیماتـــی ئێستا ڕێگا نادات کە ارتداد (۲٫۵) م بێت .

سەلاحەدین : ئێمە بەپێی تەعلیماتی نوێ دەڕوێن .

حاجی ئەبوبەکر : نابێ بەمام ناوەندی حـــەل بکرێتو ارتدادەکە بکرێتە (۳) م .

سەید داود : لەبەر ئەوەی ارتدادی شوێنەکانی تر زۆرەو ئەمەش موشکلەمان بۆ دروست دەکات بۆ نمونە شەقامـــی کوردستان (۶۰) م ارتدادی (٤) مەترە .

سەرۆک ئەنجومەن : لەبەر ئەوەی شەقامەکە پانی (۳۰) مەترە پێشنیار دەکەم ارتدادەکە بکرێتە (۳) م .

سەید داود : هەموو قطعەکانی شەقامەکە روبەریـــان

لەناودارانی پایتەختی هەرێمی کوردستان

سیاسی و نووسەرو ئەلیکترۆنسازو شەهیدی گەورە

عبدالخالق معروف
۱۹۳۵ - ۱۹۸۵

● ناسینـــەوە ●

بەرێکەوت لەناو هەولێـــردا
(قەڵا) م بینی لاواز .. لاواز
ریشی هاتـــوو
دەستێکم خستە سەر شانە خوڵاویەکەی
ـ ئەمناسیتەوە ؟! لێم پرسی
ـ ئەی تۆ نەبوی هەموو جارێ
حەزرەتی (نالی) ئەیناردی و
کە ئەگەیشتیە ... بەرامبەرم
لەدوکانـــی
(عبدالخالق) ی گلینـــەم
دائەنیشتـــی

شێرکۆ بێکـــەس
هەولێر ئابـــی ۱۹۹۲

لەرۆژی ۱۹۸۵/٤/۱۰ ، بەیانی بوو ، ئاسمانـــی شـــاری هەولێر تاریک داهات ، قەلەمێکی نەترس و بوێـــر کرایـــە دوو کەرت ، بلیمەتێکی فرە بەهرە لەگەڕەکـــی ئـــازادی هەولێرا لەبەردەم مالێ خۆیدا بەگوللەی دەســـت ڕەشانـــی ڕژێم شەهید کرا . ڕۆژێکی ناخۆش و کارەساتێکی گەورەبـــوو. چونکە ئەو شەهیدە پێشمەرگەو زاناو باوکی بەوەفاو ڕاستگۆ

تەمای کەشکۆلی ترو زانیاری زۆرتر بوو. چەندین ئیستگەو بنکەی ئەلکترۆنی چاوەڕوانی بوون . بەلام کە شەهید بـــوو، تەرمە نازدارەکەی بەهێمنی گوێزرایەوە گردی شەهیـــدان گردی چەندین پێشمەرگەی تری شەهیدی بەنهێنی شاردراوە گردی (پیرداود) ی ڕێگای مەخموور نێژرا ، بەناشتنی ئەم کەلەمێردو زانایە شاری هەولێرو کوردستـــــان و هەمـــوو شەپۆلەکانی ئیستگەی کوردایەتی بوونە چاوێک و دلۆپـــی فرمیسکی گەرمو گەورەیان بۆ ڕشت .

* شەهید (عبدالخالق معروف) لەساڵی ۱۹۳۵ لەگونـــدی (سـەید عوبید) ی کەندیناوەی هەولێر ، لـــە خێزانێکـــی هەژاردا لەدایک بووە .

* چوویتە ریزی سوپاو بویتە (امام طابور)و شارەزایەکی زۆری لەئاینی ئیسلامی پیرۆزدا هەبوو .

* لەساڵی ۱۹۵۷ پەیوەندی بەرێکخراوەکانـــی پارتـــی دیموکراتی کوردستان کردووە .

* هەر لەسەرەتای هەلگیرسانی شۆرشی ڕزگاریخـــوازی کوردستان بوویتە پێشمەرگەو خەریکی دروستکردنـــی یەکـــەم (ئیستگەی دەنگی کوردستـــان) بووەو بەزیرەکی و لێهاتویی و بەهرەیی خۆی توانیویەتی ئەم ئیستگەیە بەئامێری سادە بخاتە کارو دەنگی سەرکەوتنی پێشمەرگەو شـــۆڕش و مافـــی ڕەوای میللەتەکەی بلاوبکاتەوەو بچێتە نـــاو هەمـــوو خێزانیکی کـــورد .

* پاش هەرەسی شۆرشی ۱۹۷۵ چوویتە (ئەلمانیا) و لـــە ساڵی ۱۹۷٦ گەڕاوەتەوە شاری هەولێرو خەریکـــی کـــاری تایبەتی خۆی بوەو لەدوکانە بچوکەکەی بژێـــوی ژیانـــی خۆی و خێزانەکەی بەسەربەستی پەیداکردوەو هەر لەکونجـــی ئەم دوکانەوە چەندین برادەرو خاوەن هەلوێستی کوردایەتیو قەلەم پاک لێ کۆ دەبوونەوەو دەبـــووە مەجلیسێکـــی کوردایەتی بەبێ ترس ئاخاوتن دروست دەبوو . تـــا ڕۆژی شەهید بوونی ـ ڕاستگۆ سەربەرز دەژیا . .

هەر خەریکی نووسین و خوێندنەوەی هەمە جۆرو بـــەزۆر زمان بـــوو .

لە بەرهەمە چاپکراوەکانی :
۱) اجهزە ارسال ساڵی ۱۹۷۷ چاپکراوە .
۲) ئەنیتنا ساڵی ۱۹۷۸ چاپکراوە .
۳) تەکنیکار ساڵی ۱۹۸۱ چاپکراوە .
۴) دیوانی نالی و کێ ڕاستە ساڵی ۱۹۸۴ چاپکراوە .
۵) ئادەمیزاد لە کۆمەڵی کوردەواریدا ساڵی ۱۹۸۵ چاپکراوە

دەستنووسەکانی :
۱) ترانزستـــور
۲) چەند وتاری ئایینی

● محفوظ عبدالقادر معروف ●

ڕۆژنامەگەری هەولێر لە پەنجاکاندا

● عەلی جوکل بەریە ●

ڕۆژنامە ئاوێنەی گەلانە ، گوزارش لەبیرو هۆشیان دەکات و مەشخەلێکە ڕێگا بەرەو خۆش گوزەرانی ڕووناک دەکاتەوە ، سەربەستی بیر بەنرخترین سەرمایەی ئادەمیزادو لەسەر لاپەرەکانی ڕۆژنامەدا ، پێنووسە ئازادەکان لەپێشبرکێ دان بۆ دەربرینی هەرچی سەرفرازی بەرزی و گەشەکردنێکی نیشتمان خوزگەیان بۆ دەخوازێت . ڕۆژنامەگەریی هەر نەتەوەیەکیش شانازیبەو بەرێزانەیەوە دەکات کەدەس پێشخەرییان کردووەو کردارەکانیان بەپێی درەوشاوە تۆمار دەکاو ناویان دەخاتە نێو تۆماری نەمرانەوە . گەلی کوردمانیش بۆی هەیە شانازی بەو پێشەنگانەوە بکات کە لەڕۆژگاری تەنگوتالدا ڕۆژنامەیان دەرکردووەو بەتایبەتی کۆمەڵەی مامۆستایانی هەولێر شایانی شانازی کردنە بەدەرکردنی یەکەمین ڕۆژنامە بە ناوی (هەولێر ـ اربیل) بەزمانی کوردی و عەرەبی لە سەرەتاداو لەبارودۆخێکی ئێجگار سەختداو لەژێر زەنگی (حوکمی عورفی) دژواردا و جێگەی خۆیەتی لێرەدا ئەوپەری سوپاس و ڕێز پێشکەش بەو شۆرە سوارانە بکەین کە بەرۆڵی سەرەکییان بووە لەدەرچوواندنی ئەو ڕۆژنامە زیندووەداو خزمەتێکی بێپایانی ڕۆژنامەگەریی کوردییان کردووە .

ئێستەیش لەسەر خواستی ڕۆژنامەی (هەولێر) کە بەڕێوەبەرایەتی شارەوانی هەولێر دەری دەکات ئەم زانیاریانە دەربارەی ڕۆژنامەی (هەولێر ـ اربیل)ی پەنجاکان دەخەمە بەر دیدەی خوێنەری هێژاوە .

ڕۆژنامەی (هەولێر ـ اربیل) بۆ یەکەمین جار لە ١٩٥٠/١٢/١٦ دا ڕووناکی دیت ئەویش بەهەوڵو تەقەللای مامۆستای نەمر خوالێخۆشبوو (عبدالمجید حسن) کاتێک کەبەڕێوەبەری پەروەردەی هەولێر بوو . کەسیش ناتوانێ نکوولی لەچاکەی ئەم پیاوە بەرێزە بکات لە بوژاندنەوەی بزاڤی ڕوشنبیری و زانستی و پەروەردەیی لەم شارە دێرینەداو کە ڕۆژنامەی (هەولێر ـ اربیل) مینبەرێکی ڕوشنی ئەو بزوتنەوەیەو تاکە ڕێگا بووە بۆ پەخش کردنیو هاندانی گیانی بەردەوامی خۆ پێگەیاندن لەنێوان پێوانی بیرو ئەدەب دا . ئەوەبوو بزاڤی ڕوشەنبیری لەهەولێر لەپەنجاکاندا ، بەهۆی نووسینەکانی سەر لاپەرەکانی ئەم ڕۆژنامەیەوە بووژایەوە ، تاکار بەوە گەیشت (وەرزی ڕوشەنبیری) لەسینەمای سەلاحەدین بەستراو دەستەیەکی دیار لەزانایانی خاوەن بیرو زانست و ئەدەب تیایدا بەشداربوون و ئەم (وەرزە)یش ماوەیەکی باش بەردەوام بوو .. ڕوژنامەیەکیش تەواوی جموجوڵو لیکولینەوەکانی ئەو کوڕانەی لەژمارە تایبەتییەکانیدا بلاو دەکردنەوە کە بۆ ئەم مەبەستە تەرخان کرابوون ، ماموستا عبدالمجید حسن خوی سەرپەرشتی بەشە عەرەبیەکەی دەکردو هەرخوشی گوتارو لیکولینەوەکانی راست دەکردنەوە . لەکاتیکدا ماموستای خوالیخوشبوو(عیزەدین فەیزی) سەرپەرشتیی بەشە کوردییەکەی دەکرد .

ماموستا (گیوی موکریانی) رەحمەتیش بەشە کوردی یەکەی لەچاپخانەکەی خویدا چاپ دەکرد . روژنامەکە لەنێو روشنبیراندا ناوبانگیکی باشی دەرکردبوو. کومەلەی ماموستایان بەچوار لاپەرە دەری دەکرد ، بەلام کاتیک مامۆستا (گیو) نەیتوانی لەچاپکردنیدا بەردەوام بیت ناچار پەنامان بردە بەر چاپخانەی (ام الربیعین) لە مووسڵ دا .

لەو بەرێزانەی بەشێوەیەکی دیارو بەردەوام بەشدارییان لەنووسین کرد بەتایبەتی ئەم مامۆستایانە (حوسین رەشوانی ، شاکر فەتاح ، ئیحسان مستەفا ، مەعروف خەزنەدار ، زەکی هەنارە، محمد کورد علی، خلیل خوشناو و ... هتد) بەشی منیش زنجیرەی (النور) بوو کە رەنگدانەوەی ئەو ڕووداوانە بوو کە لەشارەکەدا دەقەومان یان دەربارەی هەندێ رووی ژیانی کومەلایەتی بوون لەو سەردەمەدا .

ڕۆژنامەکە بەتێپەربوونی سێ ساڵ لەتەمەنی ، خۆی گرت و رەگی داکوتاو خەریک بوو بەسەر پێیان بکەوێ، تا لەناکاو دەبوە زەمەی (مەرسومی چاپەمەنی) ژمارە ٢٤ ی سالی ١٩٥٤ دەستی رەشی نایە بینە قاقایەوەو کارمەندو نووسەرانی پەرت و بڵاوکردنەوە ، ئەوەبوو ڕۆژنامەکە داخراو لەوە بەولاوە هەرچەندە هەولێکی زۆرو ماندوبوونیکی فرەی بۆ درا بۆ زیندوو کردنەوەی ، بەلام جارێکی تر ڕووناکی بەخۆیەوە نەبینی و دەرنەچوە ئەوەش بەپیلان و دەستی ئەوانەی ئاگری گەرمی ڕۆژنامەکە پروکاندبوونی . دواجار هەموو شتەکانی کۆمەلە بوون بە هی (نقابەی ماموستایان) کەپاش شۆرشی ١٤ ی تەمووز دامەزرا ، بەلام نقابە هیچ خوی نەبزواند بۆ گیرانەوەی گیان وەبەر ئەم کورپە خنکینراوەدا ، هەرچەند هەموو توانایەکیش لەبەر دەستدابوو ، کەچی دوایی هەولێکی (کۆمەڵێ ماموستایان) دوای دەرچوونی (یاسای چاپەمەنی) ئەوەبوو داواکارییەکی نوێدا بەکاربەدەستان دوای ئەوەی خوالێخوشبوو ـ خالید نەخشبەندی ـ کە موتەسەریفی هەولێر بوو پشتی گرتن و هانیدان ڕۆژ نامەکە دەربکەنەوە . داواکارییەکە بەژمارە (١٦٣٠١) لە ١٩٥٧/١٢/٧ لەسەر داخوازی کۆمەڵەی مامۆستایانی لقی هەولێر ژمارە (٦٦) لە ٩٥٧/١٢/٤ پێشکەش بەوەزارەتی ناوەخو کرا . خەلکان تێکرا دلخوش بوون بە نزیک بوونەوەی دووبارە دەرچوونەوەی ڕۆژنامەی (هەولێر اربیل) و لەهەموو سووچێکی کوردستانەوە ووتارو نوسین و لیکولینەوە بەسەر (کومەلە)دا بارین و کەرەستەی تەواو بو دوو ژمارەی روژنامەکە پیشەکی ئامادە کراو تا ئیستەیش زوربەی ئەو لیکولینەوەو گوتارو شانونامانە ماوون و پاریزراون . لەکاتی دیاریکراودا بەگویرەی یاسای چاپەمەنی) بەدسوم ، کومەلەی مامۆستایان لقی هەولیز (نارەزایی) یان لەسەر بریاری وەزارەتی ناوەخو دا بە ئەنجوومەنی وەزیران ، ئەمەش بە پیێ نووسراوی کومەلە ژمارە (٦٧) لە ١٩٥٨/١/١ بەلام زور بەداخەوە

● بۆ ل ٧ ●

دارو بەردی ئەم خاکە ، مۆزەخانەیە

- غازی حەسەن -

کوردستان یەکێکە لەو ولاتانەی بەدرێژایی مێژوو شوێنی شارستانیەتی و کەلەپووری هێندە بەپیرە ، چاوی درندە لەبەری ناچوقێ ، هێزی بازووش ناتوانێ کەللەسەری قەلاو پروسکی داهێنان و بەردەوامی بشکێنێ، کوردستان ، خاکێکی زەری ، بەرز ،شاخـاوی ... ئاو، گەوهەری هێندە جوانن ، لەحەوت ولاتان لەدورگەی واقواقی را ، ئەشقی بووینەو بەدوای بۆن و بەرامەیدا هاتوون و کەسیش نەکاربووە ئەو مامزە سرکە بێنێتە رایێ.

وەلێ ئەو ئاخە بووە هۆبەو کاروانی غەریبان و شەو نخوونی ئەنفالان و ئەو کاولانەی کە ئادوێنی بوونە مۆزەخانەی مرۆڤایەتی ، قوروەسەران ئۆقرەیان تێدا گرت.. گیانیان تێدا وەحەسا ، ئەمەو بەردین نەماوە لەدواچرکەدا شەهیدێک سەری پێ نەکردبێ ، پیۆیستە لەچاوی خۆمانی بپارێزین ، هیچ دلۆپە ئاوێک نەماوە ئەشکی منداڵێکی هەتیوو ئاوارەیی تێدا نەبێت ، بۆیە با لەناو لەپمانو ژێر زارمانە بپارێزین .

هیچ خانوو کەلاوەو گردێ نەماون داستانیان لەپەساری تۆمار نەکرابێ .. ئای لەم سەرسامیە ، ئەرێ کامە بستە خاکی شەوو ڕۆژی ئەم کوردستانە بۆ مۆزەخانە دەست نادەن . کامە بەسەرهات و روداوی ئەم گەلی کوردەستان نییەو ناکرێتە گوزشتە ، ئەمە پرسێکەو پێویستە دەنێو هەناوو چاوماندا بیپارێزین .. ئەگەر نا جێ ڕومەتی شەهیدەکانمان لەسەر بەردان لێ نەدزن .. ئەشکی سەر گەلای پایزمان لێ دەسووتێنێ .

ئەم کوردستانە ، خاک و ئاسمان و ئاوو گەلای لە مۆزەخانە بپارێزن ..!!

دەنا هەی لێ .. حەیرانێکی دلتەزێنەو بەکەسیش تەواو نابێ ....

لێ لێ لێ ..!! کوردستانی دل بریندارێ .

هەولێر

لەگەشتێکی بەهەشتی
علاء الدین سجادی
١٩٥٦ ز

ئامادەکردنی طارق جامباز

ئەسلی ناوی هەولێر(ربا ـ ئیلو) بووە ، ئەم شارە لەبەرئەوە کەوەختی خۆی شوێنی خواکانی ئاشوور بووەو ئەو خوایانەش (ئەربائیلو) یەعنی چوار خوا ، بوون شارەکەشیان بەمەڤەرێکی (پیرۆز) ناوی ئەوانەوە بە ئەربائیلو ناوبردووە ، موءرخەکانی عەرەب کردویانە بە (اربل) کورد پێی ئەلێ (هەولێر) وەکو پرسیم گویا بەئەفسانە ئەیگێرنەوە ئەلێن :

لەپاش شکانی ئاشوریەکان بەدەست میدیەکانەوە کوردەکان هاتوون بە شوێن ئەم خوایانەدا گەڕاون کە چەپاویان کەن ، سەرەتا وایان زانیوە کە ئەمانە زۆر زلن هەریەکە بەئەندازەی کێوێک ئەبن ، لەسەر ئەو نیازە زۆر گەڕاون هیچیان بەرچاو نەکەوتوە ، کتوپڕ کابرایەک چووتە ژوورێک سەیری کردوە لەوێدان ، بەسەرسامیەکی سەیرەوە بانگی هاورێکانی کردووە (هۆ ـ لیرەن) هۆلیرەن بوە بە (هۆ ـ لیر) بە (هەولێر).

هەولێری کۆن قەلایەکی بەرزی تورەکە ڕێژ بووە لەسەر قەلاکەوە هەموو جۆرە خانوو کۆشک و باروی لێ بووە لەوەختی خۆیا شورەو خەندەق بەدەوریەوە هەبووە ، تەنها سێ قاپی هەبووە کە قاپیەکانی (دەرگاکانی) داخراون ڕێگەی هاتوچۆ بەستراوە .

ژمارە کتێبەکانی کتێبخانەی گشتی هەولێر لەساڵی (١٩٥٦) گەیشتووە سێ هەزارو دووسەدو دوازدە کتێب، وەکو بۆم دەرکەوت تێکرای موتالاکەران لەساڵا ڕۆژی پێنج کەس بەر ئەکەوی ! ئەمەش گوایا موتالاکەران لەکاتی کردنەوەی قوتابخانەکانا زۆر ئەکا بۆیە ئەم نسبەتە پەیدا ئەبێ ، کتێبی عەرەبی و کوردی و تورکی تێدابوو .

هەولێر سێ نادی هەیە (عەسکەری) و ئەهلی و نادی محامین ، هی عەسکەرییەکە ڕێکوپێکە ، هی ئەهلیەکە شتێکی وانییە بۆ قومار ئاوەدانە .

ئەوا وتمان ئیمساڵ بەجۆرێکی تێکرایی ئاو کەمە ئەی کارەبا بۆچ بێ سەروبەرە ؟ ئیمساڵ هەژاری زۆر زۆرە لەهەولێر . ئیدارەی مەحەلی بۆ ئەوەی تۆزێ لەکەساسی کرمانجایەتیەکە کەم کاتەوە تاسێ هەزار کەسێکی بە ڕێگاکانی ئەشغالەوە خەریک کردووە .

شاری هەولێر تێکرا (٣٨) مزگەوت و تەکیەو خانەقای تێدایە . مزگەوتێکی گەورە (مزگەوتی جمعە) و چوار مزگەوت و تەکیەی لە قەلاتەکەدایە ، چوار مزگەوتی جمعە و ٢٩ مزگەوت و تەکیەو خانەقاش لەخوارەوە بەسەر گەرەکەکانی تەیراوە ، خانەقا ، تەعجیل ، سەیداوە عەرەب و سێتاقان دابەش کراوە ، هەروەها ٦ گەرماو لە هەولێر هەیە ، یەکێکی لەقەلات و پێنجیش لەخوارەوەیە ، دیارە ، دوو سینەماشی هەیە .

خانووبەرەی هەولێر سێ جۆرە ١) جۆرێکی خشتی کالو قوڕە ٢) جۆرێکی خشتی سوورو زۆرتر دو نهۆمە ئەم دوجۆر لەبابەتە کۆنەکانن ، ٣) جۆرێکیش چەشنی تازەیە ، خشتی سورو یەک نهۆمو خاوەن باخچەیە . جلوبەرگ هی پیاوان کورتەک و شەلواری نافەک درێژە ، ئافرەت کە ئەڕوا، بەناوشارا بەمەعنای کەلیمە داپۆشراوە ، چارشێو وەبا عەبای رەشی بەسەرەوەیە ، شێوەی پەچەکەیان وەکو هێلەکی رەش وایە ، لەهەردوو دەستەکە ئەفەندیو عەلمودە هەیە بەلام زۆرتر لەدەستەی کار بەدەستان .

سەرچاوە :

کەشتێک لەکوردستان (علاءالدین سجادی) ١٩٥٦

ل ٦٦ ، ٦٧ ، ٦٨ ، ٧٢ ، ٧٣

ئەم کتێبە بایەخێکی زۆری هەیە چونکە زۆر زانیاری چاکی تێدایەو دەتوانرێ بۆ بەراورد کردن وەکو سەرچاوەیەکی باوەرپێکراو بەکاربهێنرێ بەلام لەبەرئەوەی ٣٧ سالە چاپکراوە بۆیە زەحمەت بەچەنگ دەکەوێت .

بۆخۆمانە

رۆژنامەی تایبەتی (هەولێر) ی ئازیـــز .
لەژمارەی (١) ی رۆژنامە خۆشەویستەکەمان (هەولێـر- لاپەرە ٣ - پۆستەی خێرای شارەوانی) گۆشەی (بۆخۆمانە) و پێش نیارەکەی ناونانی شارەوانی بە (ئەمینداریتی) یم زۆر لاپیرۆزەو چاوەروانین خەمێکی لێ بخون هەرچەنـــدە پسپۆریش نیم لەو بوارە واهەندێ پێشنیارم کەلالە کردوە بەلام بۆ هاریکاری و بەدەنگ هاتنەوەو رون کردنەوەیە بـو بەردەم لێپرسراوان و کەسانی پەیوەندیدار ئومێدم وایــە شتێکم کردبێ بۆ شارەکەمو سوودی گشتی کوردستانیشـــی تێدابـــێ .

علی عزیـــز
کشتوکال و ئاودێری / چاودێری بیرەکان

بۆگەیاندنی ئاوو شورەتی (هەولێر) بـــە دونـــــدی شارستانیەت و جۆری شارەوانیەکەی لەپلەی نایاب یا ئەمینداریتی بێ و باراستنی ئەو پایەیەی کە شیاوی ناز ناوی هۆلاکۆشکێن و قەلاو لانەی دەیان کەلەمێردو سەر کردەی لێهاتوی کۆن و نوێی شۆرش و مینبەری دەیـــان زانای ئاینێ ناودارو خواپەرستی و جێ نەزەرگەی سەدان لەخۆبوردووی رێگای رزگاری و هەواری دەیـــان داستانو تەبەردی مەردایەتی و مەلبەندی هونەری رەسەنی (لاوکو حەیران و رەشبەلەک و راوشکار) و پشتوپەنای کـــەسو کاری بارزانی‌یە بێ نازەکان و دالدەو دەرگـــــەوالا بـــۆ پاشماوەی (ئەنفالەکان) و خانەقاو دیوەخانـــی میوانانی هاتونەهاتی رۆژگاری خۆی و پێتەختی یەکـــەم هەرێمـــی کوردستان بێت ، ئەوا پێویستە گۆرانکاریەکی وا ئەنجام بدەین کە لەخزمەتی مرۆڤی کورد دابێ لە هەلسو کەوتو بەرێوەچونی کاروبار لەدەزگا رەسمی‌یەکانی دەولـەتو دامو دەزگا خزمەت گوزاری‌یەکان ، داهێنانێک دابهێنن کـــەوا رەنگ دانەوەیەکی ئاشکرای تێدا بەدی بکرێ لەگـــــەلٚ سەردەمی بەعسی‌یان ، هەلبەتە لای هەمووان روونـــە کـــە ئەوان هەموو شتێکیان لەپیناو مەرامی تایبەتـــی خۆیـــان دادەکرد ، دیارە ئەوەش نە تەنها ئەرکی شارەوانی‌یـــــە بەلکو ئەرکی هەمو لایەکە ، بەرای من بۆ ئـــەو کـارەش پێویستیمان بەدوو نەخشەی دارێژراو هەیە ، یەکەمیـــان نەخشەیەکی بەپەلەو دووەمیان نەخشەیەکی کاوە خــــۆو دور ئەنجـــام .

نەخشەی یەکەم :

١- هەلبژاردنی ئەنجومەنی شارەوانی و گەرەکەکـــان و دانانی یاساو فەرمان و دەسەلاتی دیاری کراو بۆیان .

٢- هەلوەشاندنەوەی هاتوچۆ (سەیر) ی ناوشار وەکـــو خۆی لێ بێتەوە .

چونکە ئەوەی کراوە بۆ پێشکەوتنی شارەکەمان نەبـــوو بەلکو لەترسی گورزی پێشمەرگە بوو سەیر : لەنافورەرا بۆ نادی و بن قەلات و دادگاو سوراتەوە بەدەوری پاریزگـــاو سینەما صلاح‌الدین ، جا لەوێوە ج بۆ شێخی چۆلی بـــێ ج بێتەوە باتاو .... هتد.

٣- قەدەغەکردنی وەستانی ئوتۆمۆبێلی تایبەتـــی لەناو شارو پێش چێشتخانەکان تەنانەت ژێر پردەکەی قەلاتیـــش با خاوەن ئوتۆمۆبێلەکان وەکو خەلکەکەی تر نەختێک بەپیا برۆن و لەشوێنێکی وەک تەنیشت کتێبخانەی گشتـــی‌و شوێنی بن لەیلوکان) پارچە زەوی‌یەکی باش بۆ وەستانی ئوتۆمۆبێلی تایبەتیش لێ تەرخان بکرێ .

٤- دەست کردن بەتەخت کردنی شوێنە (بن لەیلوکـان رزگارکردنی ئاپورەی حەشامەتی (شێخ‌الله) لەدەســـت راوەراوی پۆلیســان ماندوبونی هەمو لایەک و پاکژکردنەوەی شوێنەواریان .

٥- بیرکردنەوە لەتەرخان کردنی شوێنی پاصەکان کـــــە بەستنەوەی خواروو سەروو رۆژهەلات و رۆژئاوای شـــاری تێدا بەدی بکرێ ، تاخەلکی بەئاسانی بتوانن بەیەکســـەر یان دوسەر بەلام پیادەروی تێدانەبی وەکو ئێستا خەلکـــی ئازادی و کوران دەبێ لە (بنزین خانە)وە بەپێ بچنـــە پارێزگاو طاپۆو دادگاو پزیشکان ، بەلام خەلکی شـــۆرشو سەرەوە لەیەک سەفەر دووجار بەیەک شوێن دادەرۆن (لـــە خاوەن ریمەکان بپرسن) .

٦) کرین و فرۆشتنی خانوبەرەو زەوی و زارو ئوتومۆبیل نەختێک ئاسان بکری ، ئەگەر هەر کەسێک خۆی بەرپرسیار بێ بەرامبەر یاساو سزادانی تیدابیت پیویست بەو هەموو (مەزبەتەو پوول و هاتوچوونو ماندوبونە ناکا) .

٧) نرخاندنی کەلوپەلی خومالی و خواردن و ســـــەوزەو تەرەی وەرزی لەژێر نەخشەو چاودێریەکی زانستی بەرێوە بچـــن .

٨) کردنەوەی خولی بەردەوام بۆ روشنبیـــــری لەگـــەلٚ جەماوەرداو بەسەرپەرشتی راستەوخۆ لەگەلٚ پارێزگـــــاو ئاسایش و شارەوانی و .... هتد .

٩) کلیلی دەرگای ئەمینداریتی (شار) بازگەکانــــــــن (سیطرە) پێویستە خەلکی لیهاتوو وروشنبیری تیـــدا دانرێن چونکە بەداخەوە هەندێکیان وەک فاشی‌یەکـــــان رەفتار دەگەل خەلکی‌دا دەکـــەن .

١٠) چارەسەری ریشەیی بۆ ئەوانەی مەروماڵتیان لەشار دا هەیە ، ئەویش بە تەرخان کردنی شوێنێکـــــی تایبەتی وەکو (گەرەک) و پێدانی زەوی‌یەکی گونجاو لەدەرەوەی - شار و کۆنترۆل کردنیـــان .

١١) تەرخان کردنی مانگی یەک رۆژ بۆ کاری هەرەوەزی- لەسەرجەم دامودەزگا دەولەتی‌یەکان بۆ :

آ) پاکوخاوینی کۆلان و شەقامو قوتابخانەو نەخوشخانـــەو دایەرەکان بەگشتی .

ب) چاککردنەوەی ئامێرو کەرەستەکان .

ج) گەیاندنی ئاوو کارەباو قیرو چەوکردنی شوێنـــــــی پێویست و پرکردنەوەی کەندو زەلکاوەکان .

١٢) لەکاتی ناونانی گۆرەپان و قوتابخانەو شەقامەکـان رەچاوی هەمو پارچەکانی تری کوردستان بکرێ لەسەرکردەو شەهیدو روشنبیرو لیهاتوەکان دا .

نەخشەی دووەم : دانانی پلانی تایبەتی و گشتی بـــۆ هەولێرێکی تازەو هاوچەرخ بەتایبەتی لەو زەوییانەی کـــە لەسەربازگەکە دەمینێتەوە پاش ئەوەی مافـــی خەلکـــی گوندەکانی دەوروبەری لەسەر نەما وەک :

١) دەزگای دەولەتی ، ئێستگەو تلفزیون و شوێنی گەشت و گـــوزار .

٢) نەخشەی ئاووکارەباو بۆری غازو شەقامی بەریـــــن و گۆرەپانی گشتی و یانەو باریکای گشتی تێدا بن بەهێلـــی شەمەندەفەرو پردی هاتوچۆی خێرا پێک ببەسترێنەوە .

٣) هەولدان بۆ هێنانی کارگەی پیشەسازی تر بـۆ ئـەوەی، سوود لە بەرهەمەکانی دەوروبەر وەربگیرێ وەک : کارگەی رونی خواردن ، دۆشاوی تەماتەو ترێ و مرەباو ... هتـــد.

٤) تەرخان کردنی لایەک بۆ گورەپانێکی جیهانی بۆ وەرزش تیایدا رەچاوی یانەو مەلەوانگەو هۆلی گشتی تێدا بن .

هەولێر ١٩٩٣/١/٢

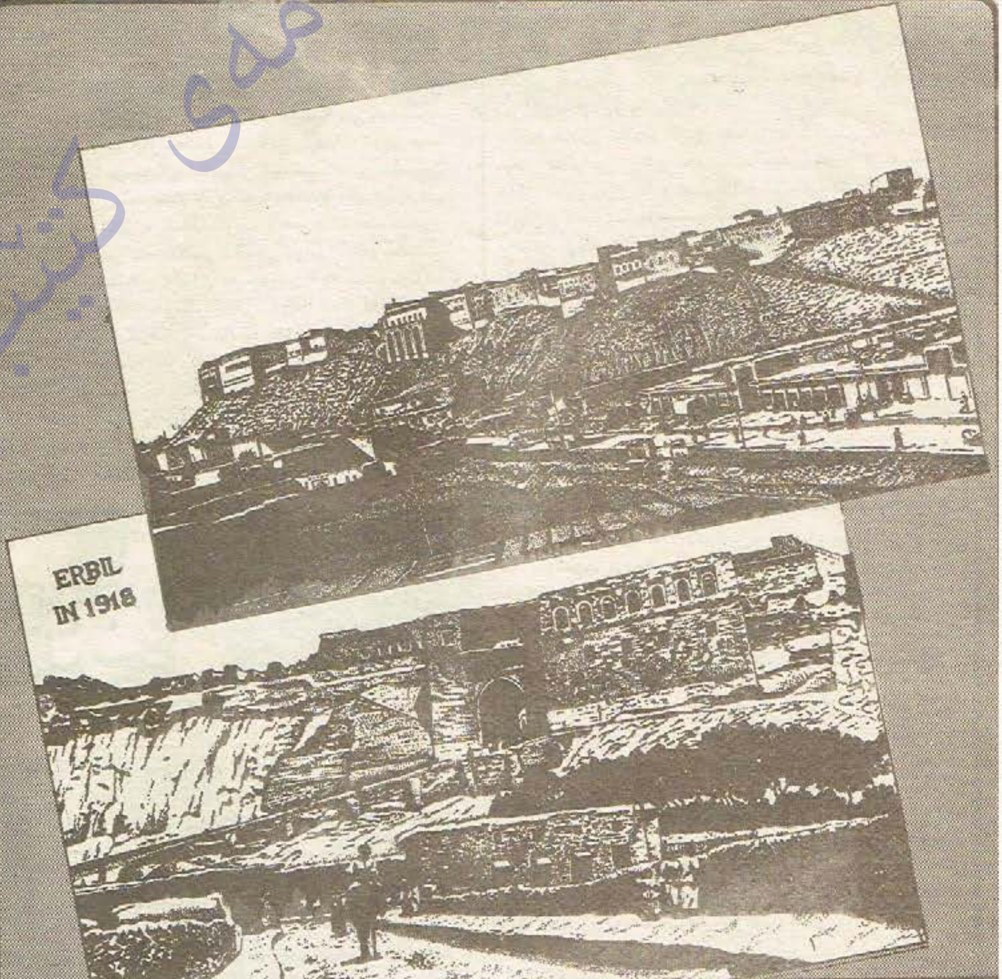

دیمەنی شاری هەولێر
دروستکردنی هونەرمەنـــد
خالد سلیمان سمایـــل

خۆزگە

* خۆزگە کرێکارەکانی شارەوانی و کارەباو زێرابەکـــانو تەلەفون ، جلوبەرگی تایبەتیان لەبەر دەکرد ، بەمـــەش خەلکی لەکاتی ئیشکردنیاندا لەگەلٚ هێزی (ئار ، ئـــار) لێکیان دەکردنـــەوە .

* خۆزگە مەسەلەی پێنج بەحەوت و دە بـــە چـوارده چارەسەرێکی خێرای بۆ دەکرا ، چونکە ئەمە زیانێکی زۆربە هاوولاتیان دەگەیەنـــێ .

* خۆزگە هەندێ لە (سکنی) ریمەکان رەوشتی جوانیـــان دەبوو و قسەی شیرینیان لەگەلٚ نەفەرەکان دەکرد ، دیـــارە شوفێرەکان بەئەنقەست ئەو سەکنانە هەلدەبژێرن تابتوانن پارە لەگەروی شێر دەربێنن .

ئەندازیـــــار
یـــار بابـــان

هەواڵنامەی کتێب

بازاڕی شێخەڵلا ..

یان

سوق الحرة

دیمەنێک لەشاری هەولێر (هونەرمەند ئەسعەد ڕەشیوش) لە ۱۹۷٦/۳/۱۷ گرتوویەتی

ڕیپۆرتاژێکی سەرپێیی :

* ئەوەی دەساڵە نەتدیوە لەبازاری شێخەللا بەرامبەرت دێ .
* ئەو شتەی لەهیچ بازارێک چنگ ناکەوێ لەم بازارە هەلدراوەتەوە .

وردە کەرستە ، کەرستە ، خواردەمەنی ، جلوبەرگ ، لەنگە بورغی و سپانە بەهەموو جۆرێک بۆلبەرینی عارەبانەو هی تەیارەش . شێرەی بەلوعە ، قفل ، کلیل وسویچ مەکینەی دروستکردنی کلیل . خودەو نطاقی عەسکەری ، کراسی عەسکەری بە خەتەوە . رون بەگالون بەتەنەکە بەکیلۆ بە قودی ، لەنایلۆن ، لەکارتون . شەکر بەفەردە بە لوری بەکیلۆ ، لەسەر عەردی لەناو عارەبانە ، لەبن دیواری مۆزی سومال ، سێوی ئێرانی ، بنێشتی کوردی و تورکی عەریبج ، لوقم ، پاقلاوە ، کێک ، لەفەی بەگۆشت بەپەتاتە بەهێلکە ، فلافلی میسریان کوبەی ساواری ، بروشی برنجی فەردەی پارەی قاقەز ، پارەی عادی ، پارەی مزور ، دولار مارک ، ین ، لیرەی تورکی ، سەروپێچک ، حەیوان سەر برین تەماتەی بن نایلونی ، سلق و تور بە تراکتۆر پێلاوی لاستیق ، کۆنە پێلاو ... پینەدوز بەسرە ، ماش برنج ، نیسک ، نۆک ، کەرەی تورکی ، سوق الحرە ئوخوی.

قسەی سەیرو تەعلیقی بەقوەت و دعایەی تازەو دەنگی خۆش و هاوارو کازکردن و معامەلەی سەیر . مندالی پێنج ساڵان سەفتەی پارە لەدەست ، فرۆشیار پیرو خەریج ئافرەتی بەپێچە ، ئاسایش و پۆلیس و پ . ک و مرور بازارێکە لەناوەندی هەولێرەو نیوەی هەولیرە . سەروبنی دیار نییە ، ڕۆژی حەشرە ، زەرەرو قازانج . پێکەنینو تووڕەیی ... جنێوو سوێند .

عبدالستار محمد عبدالله (پ . ک) ووتی: دوو مانگە دامەزراوم ، ئێستا انزارین ، هەندێ کەس بەزۆر نەبێ ڕێزت ناگرێ .

کاروان خدر قادر (۱۲ساڵە) پۆلی چوارەمە ، ماڵیان لە (برایەتی) یە ، بەژن کورت ، بەلام زۆرزان .

* کەس فێلت لێ ناکات ... ؟

- نەخێر ئێمەش فێل لەکەس ناکەین .

* ڕۆژی چەند کارتون (کەرە) دەفروشیت ؟

- ۲ کارتۆن ، واتە ۸۰ قل ، قلی بە (۵) دینار دەدەم ئێمە زۆرمان کریبوو بەگران لەسەرمان راوەستاوەو ئێستا بە زەرەر دەیفرۆشین ، ئەوان کارتۆنەکان بەکرێ ئەوانەی (۵) دینار لەدوکانێک دادەنێم .

* دوکاندارەکە خزمتە ؟

- نەخێر پارەی خۆم دەدەم .

* حمدامین محمد (۸ ساله) سنیەک پیالەی بە شەکری لەسەرە ترمزێکی چای پێیەو چا دەفرۆشێ و پیالەی بە نیو دینار . خەڵکی (دارەتوو)ە ناچێتە قوتابخانە .

* لەمێژە ئەم ئیشە دەکەیت ؟

- نەخێر ، شینایمان هەبوو ، ئەویش ئەماڵ هەمووی زەرەر بوو ، وازمان هێنا ، بەلام ئیشی شینایی خۆشترە .

* ڕۆژانە چەندت هەیە ... ؟

- ۷ ـ ۸ دینار .

* ئەگەر پیالەیەک لەدەستت بشکێت ، کێ پارەکەی دەدات

- خۆم .

* مسعود عمر (۲۰ ساڵ) کورتەک و شەروالی مندالان، دەفرۆشیت ، قاتەکانی لەسەر دیواری (باغی شار) ڕیز کردبوون . ڕەقەمی (۱۰۰ ، ۹۰ ، ۸۰) یان لەسەر نووسرابوو .

* ئەم ڕەقەمانە مانای چییە ؟

- ۱۰۰ بو مندالی ۱۲ سالە ، ۹۰ بو ۸ ـ ۱۰ سالانە .

* چەند قازانج دەکەی .. ؟

- ڕۆژ دەزانێ ۵ ـ ۱۵ دینار .

* کێ بۆت دەدورێت ؟

- قوماشەکە دەکرمو خەیاتیش بۆم دەدورێت .

بازاری شێخەللا ، شیعر ورۆمان و شانوو گۆرانیو سیاسەت و بازرگانی و دلداری و فەرهەنگ .... هتد دەدوزیتەوە .. چەندی لەناو بسووریتەوە بیزار نابیت .

(باراف) ئامادەی کردووە

بژی هەولێر بژی هەولێر بژی هەولێر

بێگومان تێکوشان و کوردایەتی لەپێناوی زیندوکردنەوەی مێژووی کوردو خزمەتکردنی روشنبیری و وشەی پیرۆزی کوردی لەسەردەمی دەسەلاتی شوومی رژێمی بەعسی فاشی دا بایەخو سەنگ و چێژی تایبەتی یان هەبوو ، چونکە پێویستیان بە بەربەرەکانی و ململانێو خرۆشاندنی گیانی بەرهەلستکاری و تەهەددا هەبوو ..

ئەم قسەیە دەکەم لەکاتێکدا چاو بە ژمارە (۲ ، ۳) ی رۆژنامەی (هەولێر) ی خۆشەویستی شارەوانی هەولێری دێرین و قەلای خۆراگردا دەخشێنمو ناوی هاورێی نووسەرم کاک شێرزاد هەینی وەکو سکرتێری نووسین لەسەر دوا لاپەرەی رۆژنامەکەدا دەخوێنمەوە ، لەمکاتەدا یادێکی شیرینی روشنبیریم هاتەوە بیر ، یادی سالانی (۱۹۸٤ـ۱۹۸٥) کە کاک شێرزاد هاتەلامو پێی راگەیاندم کەوا دەیەوێ یادی صەد ساڵەی دامەزراندنی شارەوانی هەولێر سازبکەن و بەم بۆنەیەوە پرۆژەی کتێبێکی هاوبەش بەناوی (هەولێر) بە پشتیوانی روشنبیرانی هەولێر پەروەر بلاوبکەنەوە ، منیش پر بەدل بەپیل هەولدانە پیرۆزەکەیانەوە چوومو باسێکم بە ناوی (ئاوی هەولێر لەمێژوودا) بۆ ئامادەکردن و لە کتێبەکەدا بلاوکرایەوە . لەدوو تویی کتێبی (هەولێر) دا یادی مێژووی قەلاو سەنحاریب و منارەو گەرەکە کۆنەکانی شارو خانووە نایابەکانی قەلاو گۆڤاری هەولێرو رۆژنامەکانی هەولێر کراونەتەوە .

ئیمرۆکەش کەدەبیمم لەهەولیری ئازاددا لەژێر سێبەری پەرلەمان و وەزارەتی شارەوانی کوردستاندا رۆژنامەی هەولێر بەهەولو خامەی بەعس بەزێنەکان زیندوو بۆتەوە وێنەو دیمەنی روشنبیرو نووسەرە هەولێر پەروەرەکانم یەکە یەکە دێنەوە پێشچاو ، یادتان بەخێر محەمەد مەولود ـ مەم عیزەدین فەیزی و تایەر توفیق ، بورهان جاهیدو عبدالخالق معروف یادتان بەخێر ئەی شەهیدانی کاروانی وشەی هونەری کوردایەتی ... یادتان بەخێر لەسەر لاپەرەکانی رۆژنامەی هەولێر لەکوردستانی ئازاددا کە خۆزگەیەکی پیرۆز بوو لەگەل خۆتانا بردتانە ژێر خاک .

پیرۆزبایی و سوپاس و چەپکە گولێکی باغی شاریش بۆتە ئەی رێچکەی هەلگری خالۆی رێبوار ....

سەرکەوتنی یەکجارەکی بۆ کوردستانی ئازادو تەمەنی درێژ و نەمریش بۆ (هەولێر) ی دایک و نیشتمان و پایتەخت و رۆژنامە !!.

بژی هەولێر ... بژی هەولێر ... بژی هەولێر !!!

مەغدید حاجی
۱۹۹۳/۱/۱

ئاگادارییەک

لە (مەلبەندی زمانە ئەوروپییەکان لە کوردستاندا)

(مەلبەندی زمانە ئەوروپییەکان لە کوردستاندا) دوو خوولی سێ مانگی ئێواران بۆ فێرکردنی زمانی ئینگلیزی فەرەنسی دەکاتەوە . جا ئەو کەسەی ئارەزووی فێربونی ئەو زمانانەی هەیە باخۆی لەنوسینگەی مەلبەند ناونووس بکات کە لەگەل (مەلبەندی کۆمپیوتەری یادی نەوروزە ـ لە بازاری هەولێرە /نزیک پارێزگا . نووسینگەکەمان هەموو رۆژێک لەکاتژمێری ۳/۳۰ تا ـ/۵ ئێوارە پێشوازیتان لێ دەکات و لەرۆژی شەممە رێکەوتی ۱۹۹۳/۱/۲۳ بەدواوە ناونووس کردن دەست پێ دەکات .

بەرێوەبەری مەلبەند

واریقات

عەزیزی مەلای رەش
هەولێر /۱۹۹۲

خوشکێکی نەقوستانم هەبوو . چەپ و چوێرو رەش و ناشیرین و دە...او لپرلپرو بەمـــوو ... و کورتـــەرە. عاجباتیەکی وابوو سەربەقور بیدیتبایە لەحریت و هۆری دەدا . کەس نەهاتە خوازبینی ، تا بەرێی خۆی دا بڕۆیشت بایە . خوداش نسیبی هەرنەقەناند بوو .

رۆژێک لۆ کەلوپەل کرین لەگەر خۆم بردە هەولێر . من لۆ نوێژ چوومە مزگەفت ، ئەویش چووە مارێک .

کاتێک گەرامەوە دیتم ئەو مارەی (عەیشوک) ی چوبوێ لەژن و ژارو مندارو توار سیرەی دەهات و دەرزیت هەراوێشت بایە بەعەردی نەدەکەوت .

لەدلەوە هەترەشم چوو .. و کۆتم (ئیلا و بیلا خۆشکۆرەکەم چشتێکی بەسەر هاتییە) لەشروان گوێم بە عەشاماتە زۆرەکە نەداو درم پێدان ، کاتێک چوومە ژۆرێ دیتم بەزنجیر بەسترایتەوەو ژووژنێکیشی لەبەرۆکی درایە.

تومەز مارەکە دوو رۆژ بوو منداریان بوبو بەشەوەی تێ کەیشتبوون . هەرکە چاوی بەمن کەوت لەهۆرژنی کریانی داو دوای ماوەیەک بەنزگرەوە کۆتی :

ـ هیزە وسوو دەخیلت بم تازووە لەدەستیانم قوتارکە. بەهەزار سوندو عەندەک ، دۆنەک و ناری عەلی تا قەناعەتیان هات بنیادەمەو شەوە نییە .

هەوارگەی کیانی نازدارانە هەولێر
ئەگەر چارەی نەبێ دەردی دەروونان
لەکاری ووردەکاری و پیشەسازی
بەسەریا هاتبێ هەر کارەساتێ
قەلات پێتەختی پێشینان بو هەردەم
لەمێژوودا کەشەی پەڕدرابێ
ئەگەرچی شوێنی شێر ئەشکەوتوچەمبێ
بەتۆپخانەو سەراوتەکیەی دڵ ناسرێ
پەرستگای سەردەمی ئاشوورو بابل
بەئەربیراو بەئەرباشیل و ئەربل
کەشارم کۆنترین شاری جیهان بێ
ئەگەر رۆژێ لەژێر دەستی ستەمکار
بەدەغل ودان و سەبزەو میوەهاتە
کەزستانان هەور ئاسمانی داگرت
لەهاوینان هەوارگەی نێو دلانە
بوهاران شەو ژوانی ئاشقانە
ئەگەر وەرزی خەزان داهات بزانن
بەسەربەرزی بژی وهەر ئاوەدان بێ

ژوانگەی بەزمی دلدارانە هەولێر
پزیشکی دەردی زامدارانە هەولێر
بەخۆ دەستکردەکەی کارانە هەولێر
بەهۆی جەوری ستەمکارانە هەولێر
ئەمێستاش جێی حوکمدارانە هەولێر
لەسایەی کاری شاکارانە هەولێر
بەلام هەر شوێنەکەی شێرانە هەولێر
کە شوێنی پێلوانی ناودارانە هەولێر
بەئیسلام شوێنی دیندارانە هەولێر
دەناسرێ شارەکەی دەورانە هەولێر
دیارە دایکی گشت شارانە هەولێر
نەمینێ شێرەکەی جارانە هەولێر
دەراماتی پریی شارانە هەولێر
بە بەفرو تەرزەوو بارانە هەولێر
بە ئەو کوێستانە پر بەفرانە هەولێر
بەرۆژانیش هەمووی سەیرانە هەولێر
کەوا مەلبەندی دوو بهارانە هەولێر
کە پاشماوەی ئەمەکدارانە هەولێر

نەژاد بەرزنجی

حەسارەکانی شاری هەولێر

لە ١٠/٨/١٩٨٥ چوومە دیوەخانــــی خوالێخۆشبــــوو (ڕەشاد موفتی) چەند پرسیارم سەبارەت بە (نـاو لـە شاری هەولێر) ئاراستەکرد ، بەنووسینەوەی قسەکانـــی ڕانەدەگەیشتم ، زانیاری زۆری دامێ ، لەمــــاوەی یــەک سەعاتدا چەندین بابەت و سەربردەو زانیاری نــــوێی بــۆ کێڕامەوە ، ئەوەی توانیم تۆمارم کردو بـــــووە مـــالۆ نوسراونەوەو هەندێکیان بلاوبوونەوە . بەڕاستی جەنابــــی ڕەشاد موفتی گەنجینەیەکی زۆر بەنرخی زانیاری و ئایینیو کۆمەلایەتی و ئەدەبی و زمانەوانی و مێژوویی پێبوو ئازانم دەبێ تۆمارکراوی ئەم بابەتانەی هەبێت چونکــــە هەمــــوو ئاخاوتنەکانی کەلکی بەخشی هەبوون ، بابەتــــی زۆر نــوێی هەمەڕەنگی دەووت ، بەکوردی و عەرەبی و تورکی و فارســـی قسەی دەکێڕایــــەوە .

• باوکی کاڤان •

ئەو بابەتەی من تومارم کرد ناوی حەسـارەکانی شــــاری هەولێر بوون :

وتی : جاران لەشاری هەولێر زیاتر لەســـــەد حەســـاری نیشتەجێو کشتوکالی هەبوون ، ئەوەی ئێستا لەبیرم مــاون بۆت دەژمێرم .

حەسارەکانی شاری هەولێر :

١) حەساری ئەحمەدە فەندی لەجێگای (ئۆرزدی) بو ، واتە بالاخانەی جەلیل خەیـــات .
٢) حەساری موحەمەد موختار لەگەڕەکی تەیراوە .
٣) حەساری ڕەشید ئاغا لەگەڕەکی تەعجیل .
٤) حەساری سالحە سۆر (جێگای بەریدی ئێستا) واتە لــە کۆلانی عارەبان پشت موحافەزە .
٥) حەساری سالحەسۆر (جێگای قشلەی سواری) واتــە لــە کۆلانی عارەبان پشت موحافەزە .
٦) حەساری مەلا ڕەشید لەگەڕەکی خانەقاە .
٧) حەساری ڕەشید ئاغا لەگەڕەکی خانەقاە .
٨) حەساری شێخ جەمیل ئەفەندی (پێنج حەساری هەبوو) لەگەڕەکی تەعجیل .
٩) حەساری عومەر ئاغای ئەسعەدی لەکۆلانی عارەبان .
١٠) حەساری نورەدینی میرم خانی لەکۆلانی عارەبان .
١١) حەساری سەید حەسەن لەکۆلانی عارەبان .
١٢) حەساری حەسەن ئاغا لەگۆمە پیسی خانەقاە. بەناوچەی دەوروبشتی (سینەمای حەمراو شێخەللا) یان دەووت کۆمە پیس .
١٣) حەساری تەها ئاغا لەگەڕەکی خانەقـاە .
١٤) حەساری داودی یەعقووبی لەکۆلانی عارەبان .
١٥) حەساری ئەحمەد ئاغا لەکۆلانی عارەبان .
١٦) حەساری عەبدوللا چەلەبی لەکۆلانی عارەبان .
١٧) حەساری مستەفا چەلەبی لەکۆلانی عارەبان .
١٨) حەساری مەردان پاشای سەید مەحموود ئاغا لەکۆلانـــی عارەبـــــان .
١٩) حەساری سەید عەبدوللای پاشا .
٢٠) حەساری حەمەد ئاغای دوغرەمەچی .
٢١) حەساری عەلی پاشای دوغرەمەچی .
٢٢) حەساری مەلا ئاورەحمانی دوغرەمەچی .
٢٣) حەساری عوسمان کارسول لە کۆمەپیس .
٢٤) حەساری داود موختار لەکۆمەپیس .
٢٥) حەساری ئەحمەد ئاغا لەئۆردی .
٢٦) حەساری ئەحمەد ئاغای قەساب لەتەیراوە .
٢٧) حەساری عوسمان بابش لە سەعدوناوە .
٢٨) حەساری شێخ محیالدین شێخ صالح لەلای منـــــار[ە] چۆلـــــی .

حەسار ئێستاش لەشاری هەولێر هەندێکیان ماون ، بری[تی] بوون لەشوورەیەکی گەورەو دەرگای بەقفتەری جوان و قای[م] هەبوو ، لەژوورەوە چەند ژووری نیشتەجێی و عەمبـــــار[ی] تێدابوو ، ژوورەکان بچوک و لەتەنیشت یەک بوون ، بـ[ـە] نرخی کەم بەکرێ دەدران ، خەلکی دەست کورت و گوزەر[ان] خراپ بەکرێیان دەگرت ، بەتایبەتی لادێیەکان کــە تـا[زە] دەهاتنە شاری ، یان خەلکی بێگانە ، خاوەنەکانیـــــا[ن] دەولەمەند بوون خەریکی کشتوکالی بـــــوون ، جوتیا[ر] سەپان و شوانەکانیشیان لەوێ جێگایان دەبۆوە ، سەرک[ـرێی] مانگانە کرێی وەردەگرت ، ڕووبەری حەسارەکـــــان وە[ک] هەندێکیان لەنەخشەکانی شارەوانیدا دیارن زۆرە تا هـــەز[ار] مەتر دووجا دەبوو . دانیشتوانی ئەم حەسارانـــــە ژیانـ[ـی] کۆمەلایەتیان زۆر سادەبوو . بەتەبایی و برایەتی پێکـــــە[وە] دەژیان ، هەر مالێکی لەولاتێک هاتبوو (واتە لەناوچەیەک[ـەوە] لەناوەندی حەوشەی گەورەی حەسارەکە بەلوعەیــــــەک بـ[ـۆ] مالەکان هەبوو . هاوینان لەژوورە تەسک و بچوکەکەیـــا[ن] دەردەپەڕینە حەوشەو هەوای سازگاریان هەلدەمژی ، ئـ[ـەم] حەسارانە (عیماراتی سکنی) ئەمڕۆیە بەلام یەک قاتـــ[ـی] لەسەر ڕووبەرێکی پان دروستکرابوو ، کەرستەی خانووەکان[ی] حەسارەکە کەرپوچو خشت بوون و بەکاریتـــــەی ئەسپیندا[ر] دارڕێژ کرابوون ، ئارادەیەک پاک و خاوێنـــــی و ئەمانەت[ی] تیدابـــــوو .

هەر خێزانێک پەرژینێکی نەویان بەرامبەر ژوورەکەیان ب[ـە] بەردو خشت قیت دەکردەوە ، یان قامیشیـــــان لەبـــەردە[م] ژوورەکەیاند دەچاندو بە گەورەبونی قامیشەکــــان دەبوون[ە] پەرژینیـــــــک .

زۆربەی حەسارەگەورەکان (دینگ) ی ساوارکوتانیان یا[ن] لەناو حەسارەکە یان لەدەرەوە هەبوو خەلکەکــــە بەئاسای[ی] بەکاریان دەهێنا .

لەچلەکان کرێی مانگانەی یەک ژوور لەم حەسارانە نیـ[ـو] دینار بــــوو .

بەگەشی شارستانیەتی شاری هەولێر و پەیدابوونی گەڕەک[ی] نوێ لەم شارەدا حەسارەکان بەرەو کەمی و روخان چوون .

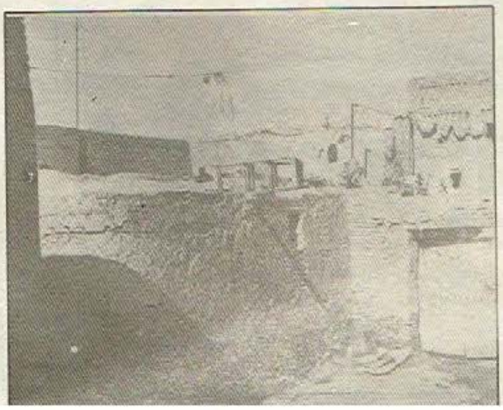

لەگەراجی یەکگرتوودا

گەراجی یەکگرتوو ، دەکەوێتە ، ڕێــگـــای شەقـــــلاوە شارەوانی هەولێر بەڕێوەی دەبات ، ٦٤٠مەکینەی تێدایــە وەرشەیەکی گەورە ، چەندین کارمەندو ئەندازیار کــــاری تێ دەکەن . مەکینەکانی پارێزگاو ئیـــــداری مەحەلـــی و شارەوانیەکان و شارەوانی لێیە . بەڕێز (ئەحمـــەد سالح) بەڕێوەبەری ئەم گەراجەیە ، بۆ ڕۆژنامەی (هەولێر) قسەی کـرد ووتـــی :

* چەند مەکینەت چاککردیتەوە ؟
- ٢١٠
* ژمارەی ئەو مەکینانەی لەم وەزعە فەوتاون چەند بوو ؟
- ١٥٧
* گرفتتان چیـــــە ؟
- گرانی کەرەستەی مەکینەیە ، بازاری ڕەش نرخـــــی زۆرە جاران تایە بە ١٥٠ دینار بوو ، ئێستا ٦٠٠ - ٥٠٠٠ دینارە.
* دەستەی کارمەندانی بەڕێوەبەرایەتیەکەتان بەشی ئــەم ئیشە زۆرەتان دەکـــات ؟
- نەخیر (٣٥) کادرمان دەوێ ، واچاکە فنی بن و شارەزا بن ، گەرچی (٣٠٠) سائقی بێ سوودمان هەیە بـەلام فێرنابن و حەز بەئیش ناکەن .
* کام مەکینەتان کار دەکەن ؟
- زۆرن وەک کەبس و شۆفل و گرێدەرو تانکی ، ڕۆژانــــــە ئاویش دابەش دەکەین و سەیارەمان هەیە بـــــۆ ئیشــــی طواریء ئامادەیـــــە .
* ئێستا خەریکی چیـــــن ؟
- ١٥ قەلاب چاک دەکەینەوە و ئامادەی دەکەیـــــن بچنــە دهۆک خواردەمەنی بێنن و ئەمەش سوودی هەیە کـــــــرێ وەردەگرین و بەم پارەیە گەراجەکەمان دەبووژێنینەوە .

دیارە لەدرێژایی کاتی دەوام (کاک ئەحمــــــەد) هــەر مەشغول و هەزار وردە ئیش و دەستکاری و ڕاسپـــــاردە و تەماشاکردنی مەکینەکانی لەپێشە بۆیە هــــەر ئەوەنـــدە کاتم وەرگـــــرت .

• باوکی شریا ئامادەی کردووە •

مام شــوکــر

مام شوکر ، کرێکارێکی پیری ناو شارەوانی بوو لەسەرخۆو هێمن و بەڕێز ، فەرمان و ئەرکەکانی ڕۆژانەی خۆی جێبــە جێ دەکرد ، داخی ئەو ڕژێمەی لەدڵ بوو ، لەقادسیـــــە شوومەکەی (سەدام) جەرگی سووتابوو ، کوڕێکی بێ سەرو شوێن و نە تەرم و نەنامەی بۆ هاتەوە .

لەگەرمیان و زێدی باپیرەی دەرکرابـــــوو ، هاتبـــووە (بنەسلاوە) ئەم کارەساتەی زۆر پێ گران بوو .. ئاوارەییو رووخاندنی دالدەکەی و ڕۆیشتنی کوڕە نازدارەکەیو برسیتی و دەست کورتی زۆر ماندوی کردبوو ..

دوا کارەساتیش نەبوونی سوتەمەنی و گەرم نەبونەوەی جو بۆیە ئەمجارەیان بەرگەی نەگرت و سەرما یەخـەی گـرت و پەپولەی گیانی فڕی ... ئای کە دکتاتوری بەغدا هەزارەهـــا خەلکی ئاوا بیرۆزو بەستەزمانی لەخەفەتان کوشت ، هەزار ڕەحمەت لەگیانی پاکت مام شوکر ...

• چـــالاک •

بەهرەمەندانی وەرزش لە هەولێر

* مۆئەید هەمەوەندی *

ئاشقانی وەرزش لەشاری هەولێر زۆر بوون و پالەوانی خاوەن پاداشتی جیهانی و ناوچەیی لێهاتوویان وەرگرت، چەندین گۆرەپانی میللی لەشاری هەولێر هەیەو تیپی یاری هەمە جۆریش رووی تێ دەکەن .

دیارە بارە نالەبارەکەی کوردستان و جەنگی چەند سالەی رژێم دژ بەدراوسێکانی گەنجێکی زۆری راپێچی بەرەکانی جەنگ کردووەو ژمارەیەکی زۆریش ناچارکراون خۆیان بشارنەوەو ئەستێرەی پرشنگداری وەرزش بەم هۆیانە نزم بوویتەوەو هەزارەها لاوی بەبەهرە وازیان لە گۆرەپانەکان هێناوە .

لەشاری هەولێردا چەندین پالەوانی دەگمەنی لێهەلکەوتو وەک (محمد یاسین محمد) پالەوانی هەلگرتنی ئاسن خێزانی ماموستایان جەمال ووریا قانیع پالەوانی شەترەنجیان هەبووە ، یاریزانی تۆپی پێ وەک (کامەران محمد و طارق عبدالرحمن و فاضل عباس و محسن عزیزو طاهر صابرو رزگارو ماموستا هاشمو اسعد قصاب و نمونەی پالەوانی بەبەهرەی شارەکەن ، لەیاری لەش جوانیش/ احمد و بهجت و خوالێخۆشبوو محسن توفیق و مشیر بزازو فەرهاد قصابە) ئاشکراشە تیپی پاسکلی هەولێر ئەستێرەی پرشنگدار بووینە .

کە کوردستان ئازاد بوو بواری هێمن بووە ، دەبێ وەرزش گەشتر بکات و خۆزگە وەزارەتی تایبەتی لاوان و وەرزش لە حکومەتی هەرێمی کوردستان دەبۆوە ، لەم رۆژەشدا چاکترە گەر تیپەکانی هەولێر رەوانەی دەرەوە بکرێن و فێرکەری بێگانەشیان بۆ بێت و یارمەتی و پشتگیری هەمو بوارەکانی وەرزش بدرێت ، دلنیام جولانەوەی وەرزشی لەشاری هەولێر دەچێتە لوتکەو ژمارەیەکی زۆر لەلاوانی بەتاقەت نمونەی بەرزیان لێ دەردەچێت ، ئەمەش نیشانەیەکی تری شارستانیەت و پێشکەوتنی میللەتانە بۆیە هەرچەند بایەخ پێ بدرێت هەرکەمە

پرسیارێکی دیکە ..

چەند زارۆکی خوێن شیرین ، لەگۆرەپانی (کانی) بەردەم (قەزا) جامی ئوتۆمۆبێلان دەسڕنەوە ، یان پارە وەردەگرن یان جنێو دەخۆن .. ئەم دیاردەیە زۆر ناشیرینە ، دەبێ دەستەلاتی کێ بێ ئەم مندالە ساوایانە قەدەغە بکات .. ؟؟

هەرێمی کوردستانی عێراق

شارەوانی هەولێر — ژمارە ٧٤٣٧
بەشی / خۆیەتی — بەروار /١٩٩٢/١٢/١٩

بۆ / بەرێز صبحی مهری زینل / بەرێوەبەر لە شارەوانی هەولێر

ب / ترساندن (اخطار)

بەهۆی گواستنەوەی راژەت بۆ ئەم بەرێوەبەرایەتیە وە دەست بەکار نەکردنت تاوەکو بەرواری دەرچوونی ئەم نوسراوەمان ئاگادارت دەکەینەوە بە پێویستی دەست بەکار بونت بۆماوەی (٧) رۆژ لەناو هەرێم وەبۆماوەی (٣٠) رۆژ ئەگەر لەدەرەوەی هەرێمی بەپێچەوانەی کۆتایی بەراژەت دەهێنرێت بەپێی برگەی (٢ ، ٤) لەمادەی (٣٧) یاسای خزمەتی شارستانی ژمارە (٢٤) ی سالی ١٩٦٠ و چاککردنی

ئەندازیار
یاسین طـه محمد
بەرێوەبەری شارەوانی هەولێر

شارەوانی هەولێر — ژمارە : ٨٧
خۆیەتی — مێژوو : ١٩٩٣/١/٩

بۆ/ بەرێز / صالح قادر محمد/ ئیشکەر لەیەکەی ئەندازەی هاتوچو
موسی شاهین علی / ئیشکەر لەگەراجی چاککردنەوە
مامند عثمان عزیز / = = = =
احمد کریم عمر / پاکەوان لەبەشی چوارەمی شارەوانی
ارشد علی / چاودێر لەبەشی خزمەتگوزاری

ب/ ترساندن (اخطار)

لەبەر لەکار دابرانتان بەبێ هۆی دیاری کراو ترساندنتان ئاراستە دەکەین کە دەست بەکار بکەنەوە بۆ ماوەی (٧) رۆژ ئەگەر لەناو هەرێمن و بۆماوەی (٣٠) رۆژ ئەگەر لەدەرەوەی هەرێمن ، بەپێچەوانەوە کۆتایی بە راژەتان دەهێنرێت بەپێی برگەی (٤/٢) لەمادەی (٣٧) یاسای راژەی شارستانی (٢٤) ی سالی ١٩٦٠ و چاککردنی .

ئەندازیار
یاسین طـه محمد
بەرێوەبەری شارەوانی هەولێر

وەلامێک بۆ بروسکەو روونکردنەوەیەک ...!

لەژمارەی رابردووی رۆژنامەکەمان لەگۆشەی (بروسکە)دا ئاگاداری شارەوانی کرابۆوە ، خەمێک لەو تەنکەرانە بخوات کە لەحاجی ئومەران کەوتوون . وەزارەتی شارەوانی و گەشت وگوزار بەنوسراوی ژمارە ٢٤ لە ٩٩٣/١/٤ تەکیدی لەسەر کردو شارەوانیش بەم نوسراوە وەلامی وەزارەتی دایەوە ، وا لەخوارەوە دەقی نوسراوەکە کە ژمارە ٣٢٠ لە ١٩٩٣/١/١٩ بلاودەکەینەوە .

بۆ / وەزارەتی شارەوانی گەشت و گوزار
ب / بروسکە

نوسراوتان ژمارە ٢٤ لە ١٩٩٣/١/٤ ئێمە سێجار سیارەی گەورەمان رەوانەکرد بۆ ئەوەی ئەو مەکینانەی لە حاجی ئۆمەران ماوون بیانهێننەوە . بازگەکانی دەرەوەی هەولێر بواری چوونیان نەداین و دواجار بروسکەی یەکێتیو پارتیمان نیشاندان هەر بواریان نەداین . بۆ ئاگاداریتان لەگەل رێزمان .

ئیمزا
بەرێوەبەری شارەوانی هەولێر

* دیارە شتەکە بووە (کتابنا وکتابکم) و تەنکەرەکانیش (فاتیحە)ی بۆ لێدەدەن .

* ئاری *

بۆ / رۆژنامەی (هەولێر) ی خۆشەویست

سلاوی رێزی زانکوی سەلاحەدین
پر بەدل پیرۆزبایی دەرچونی رۆژنامەی هەولێر دەکەین و ئومیدەوارین بەردەوام بێت و لەراستیدا رۆژنامەیەکی تایبەت بە پایتەختی هەرێمی کوردستانی عیراق کارێکی بەجێیەو نیشانەی پێشکەوتن دەبەخشێ .
ببورن لەوەی پیرۆزباییمان دواکەوت .. هەر سەرکەوتوبن.

چیا محمود شوکت
لێپرسراوی راگەیاندنی زانکوی سەلاحەدین

پاشماوەی : رۆژنامەگەری هەولێر ...

هیچ وەلامێک لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە لەم رووەوە نەهاتەوەو ، بەوەش رۆشنایی رۆژنامەکە بۆ هەتایی کوژێنرایەوە ! دوسێیەی رۆژنامەکەش لەلای نووسەری ئەم گوتارەوە پارێزراوەو هەرکەسێ ئارەزوی زانیاری زێتر دەکات لەم بارەیەوە بابفەرموێت ، هەموو ژمارەکانیش زۆر بەجوانی (جزوبەند) کراوون و لامان هەلگیراوە. وەلەبەر مەترسی لەنیوچوون و فەوتان خۆمو هاورێیەکی دلسوزم بریارمان داوە چەند بابەتیکی نایاب لەهەردوو بەشی کوردی و عەرەبی یەکەی دەست نیشان کەین و بە شیوەی (کتێبێک) لەچاپی بدەین - لەم بارەشەوە دەستمان داوەتی - ئەگەرچی ئەم بیروکەشم بۆچەند برایەک باس کرد ئەوانەی لەنووسین و دەرچواندنی روژنامەکەدا بەشدارییان کردووەو بەر حەیات ماوون، هەر ئەوەش بوو هاورییەکیانم بەسوپاسەوە ئەو بابەتانەی بە کوردی عەرەبی نووسیوە ، لەوانەیە (کتێبەکە) (١٥٠) پەر ئەبێت .

منیش بەم بۆنەیەوە تکام لەرۆلەکانی گەلەکەمان ئەوەیە دەستی یارمەتیمان بۆ درێژ بکەن تاکو بتوانین ئەم لاپەرانە لەشیوەی (کتێب) ێکی نایاب و نرخدار دەربچوێنین لەترسی لەنیوچوون و نەمانی ئەم گەنجینە بەهادارە - ئەم تومارە هەمیشە نەمرەی کە کەلتووری کەلە پووری روشنبیریی سەردەمێکی دیاریکراوی هەولێرمان بۆ دە ردەخات - تاکو ببێتە مینبەرێکی درەوشاوەو گەش بۆ نەوەکانی ئێستاو دوا رۆژیش .

لە ئەرشیفی شارەوانی هەولێرەوە

لەگۆشەی ئەمجارەدا ، دەقی بریاری ئەنجومەنی شارەوانی هەولێر ، ژمارە ٣٠١ ی رۆژی ١٩٣٧/٥/١١ دەنوسینەوە. ناوەرۆکی بریارەکە بۆ دانانی نرخو کرێی ئوتۆموبیل و گوێدرێژو هێسترە ، دیارە لەو کاتیش ئەو کارە پەیوەندی بە شارەوانی هەبووە . ئەم بریارەش بەزمانی کوردی و بە رینووسی جاران تومار کراوەو لەلایەن سەرۆک شاەوانی و حەوت ئەندامی ئەنجومەن رەزامەندی لەسەر دراوە .

٩٠٠
قرار

لەریگای راست اجرە یک کیلومەترە

لەهاوین	لەزستان	
١١ فلس	١٢ فلس	- اجرە سیارەی رکوب نوادی بو چون
١٠ =	١١ =	= = = هاتنەوە
٨ =	١٠ =	= لوری بو هر طونیک
٧٥ =	٧٥ =	روزانەی هیسترو باریک لەعملەو لە راوەستان .
٥٠	٥٠	روزانەی گویدریز = = =

لەریگای چیا اجرە یک کیلومتر

لەهاوین فلس	لەزستان فلس	
١٥	٢٤	اجرە سیارەی رکوب نوادی بو چون
١٤	٢٠	اجرە سیارەی رکوب نوادی بوهاتنەوە
١٦	٢٠	اجرە لوری بو هەر طونیک
٩٠	١٠٠	روزانەی هسترو بارکیر لە عملەو لە راوەستان .
٦٠	٧٥	روزانەی گویدریز = = = =

عطفابەقازی متصرف لوا ژمارە ٤٦٤٨ و روژ ٩٣٧/٥/١٠ بو اجرە وسائط النقل بە عطف نظرەوە موادی ژیرەوە تسطیر کرا .

١) بو هر کیلومترەیک وەکو اشارە سرەوە اجرە ئەدری .

٢) بوجیگای نفریک بە کورەی نوعی سیارە (یعنی خصوصی بەرکوبی چند نفریی) بەم کورەیە بەاعتبار سعری دیارکراو اجرە ئەدری .

٣) موسمی هاوین لەابتدای مایسە تا ١٥ تشرین ثانیو موسمی زستان لە ١٩ تشرین ثانی تا نهایتی نیسانە .

٤) لەلوای اربیل (لە گلی علی بگ - میرگەسور - گلالە خلیفان - زیبار - واربیل - کویسنجق بەریگای چیا عند ئەکری .

٥) سیارەی خصوصی لە مرکز یک بە (١٥) دەقیقە انتظار مجبورە ئەکری لە ١٥ دقیقە زیاتر انتظار ایجاب بکا بوهر سی ٣٠) دقیقە انتظار (٢٥) فلس اجرە ئەدری انتظار بە داخل دا اطرافی شار داخل قصبە بە معسکر (قصری متصرف) باداوە عائدە .

٦) بەسیارەی خصوصی بو انتظار هر روژیک ٤٥ وبو انتظار سعاتیک پاش انتظار یک ساعت (٥٠) فلس اجرە انتظار ئەدری بەکورەی مواد سرەوە .

بوسالی ١٩٣٧ مالی جدول اسعاری وسائط النقل تنظیمو بوتثبیت وتصدیق موافق قرار درا .

١٩٣٧/٥/١١ — ٥٦/٣/١

• خەلات •

تێبینی : وەزارەتی ناوەخۆ وەلامی داواکەی کۆمەلەی ماموستایانی - لقی هەولێری - بە (رێ نەدان) داوە ب... کویرەی نووسینی ١٤٦٨٣ رۆژی ١٩٥٧/١٢/٢٥ جا لەب... ئەوە (کومەلە) نارەزایی خوی بۆ ئەنجومەنی وەزیر... نارد بەپیێ نووسینی ٦٧ رۆژی ١٩٥٨/١/١ (کە لەسەرە... باس کراوە) ئەویش بێ وەلام بوو .

پاشماوەی : ئەنجومەنی شارەوانی ...

کەورەیەو گەر ارتدادی زۆریش بێت تەئسیر لەرووبەر... دوکانەکان ناکات .

پاش تەواوبوونی گفتوگۆیەکە ، بریار درا تەماشا... رووبەری قطعەکان بکرێت و بزانن رووبەرەکانیا... یارمەتی ئەم ارتدادە دەدات و چونکە ئەمە دەبێت... بنچینە بۆ قطعەکانی تری شەقامەکە بۆیە تەئجیل کرا.

معاملەی دووەم : معاملەی کرینی فەضلەیەک بنو... رووبەرەکەی ٦٦ ر ٤٣م بوو ، دەکەوێتە سەرشەقام... (٦٠) مەتری و تجاوزی لەسەر کراوە ، پاش گفتوگ... بریاردرا ، کرێی سالانی تجاوزەکەو (اجرالمثل)ی وەربگیرێت و ئەوجا بفروشرێت .

* دیارە کۆبونەوەکە پاش سەری سال بوو بۆیە بری... گفتوگویەکان کەم بوون و هەندێکیان ئاسایی بوون .

خوێنەری بەرێز : ئەم راووبۆچوونانەی ئەندامان... ئەنجومەن دەتوانێ سۆچوون و پێداچونەوەو سکالای خۆت... ئاراستە بکەن و ئێمەش بەسینگێکی فراوانەوە بلاوی... دەکەینەوە .

وزارة الدفاع.. مقابل لبن اربيل [١]

● کامەران قەرەداغی ●

لەساڵی ١٩٥٩ ، کابرایەکی هەولێری ، لەگەڕەکی (الصالحیە)ی بەغدا ، دوکانێکی بۆ فرۆشتنی ماستی هەولێر کردەوە . بەیانیان لە هەولێرەوە ماستی نوێی بۆ دەهات ، وای لێ هات رەواجی زۆر بوو ، تا دوکانو ماستەکەی ناوی دەرکردو بووە دیاردەیەکی ناوداری بەغدا . بۆیە لەو سەردەمە بوو ، نامەیەک بۆ ئیستگەی عێراقی هات و ناونیشانەکەی وا نووسرابوو .

بغداد

الصالحیە

دار الاذاعە العراقیە (مقابل محل لبن اربیل)

وصولە خیرا ومسرورا .

کابرای هەولێری ئیشی باش بوو ، خوا بۆی، هێناو لقێکی بۆ دوکانەکەی لەشەقامی (الرشید) کردەوەو ، ناوداری و دەنگ وباسی باشی ماستەکەی تەشەنەی کردو شوێنەکەشی بووە مەلبەندێکی بەناو لەشاری بەغدا ، کە هەولێریەکان نامەیان بۆ کورە سەربازەکانیان لەوەزارەتی دیفاع دەنارد ناونیشانەکەیان بەم جۆرە دەنووسی :

بغداد

وزارە الدفاع (مقابل فرع لبن اربیل الشهیر) .

ماستی هەولێر لەبەر تامو خۆشیەکەی رەواجی زۆری پەیدا کردو هەر بەبەر نەدەکەوت . تا وای لێ هات بە گاڵتە بە هەولێریەکانیان دەووت گەر رۆژێک ئالایەک بۆ شارەکەتان دروستکەن ، بێگومان هێمایەک (اشارە) بۆ ماستەکە لەئالاکە دەکەن .

دەگێڕنەوە وەفدێکی عێراقی چووبووەولاتە سۆسیالستەکان لەکاتی گەڕانی وەفدەکە بەناو (کەلخۆزە کشتوکالیەکان) ماستیان دابوونێ ، ئەندامێکی وەفدەکە هەولێری بوو بەشانازییەوە وتبووی دەزانن خەلکی هەولێر پێش هەموو کەس ماستیان دۆزیوەتەوە .

نهێنی خۆشی و بەتامی ماستی هەولێر . لە جۆرو شێوەی ئامادەکردنەکەو پاوانی دەشتەکەو ئاووهەوای ناوچەکە دایە . هەرچەندە ماستەکە لەبەغدا بەباشی ناوی کەوتەوە ، نرخو رەواجی زۆربوو ، بۆیەش شوێنی فرۆشتنیشی زیاتر بوو . بەزۆربوونی دوکانی ماستی هەولێر بەفرت و فێڵ و دەستکاری و ماستی شیری تۆزو مەوادی کیمیاوی پەیدابوو و ناوەکەی ماستی هەولێریان پیس کرد ، دوکانداری عەرەبی هەبوو فری بەسەر کوردو هەولێرەوە نەبوو دوکانی ماستی هەولێری دانابوو، بەلام ماستی سەختەی هەولێری دەفروشت و تابلۆی (لبن وجبن اربیل)ی هەڵواسیبوو ، بۆیە بەغدایییەکان گومانیان لە ماستەکە پەیداکردو چاک و خراپییان لێ بزربوو .

هەر لەبەر پاوان و ئاووهەوای ناوچەکە مەری هەولێر گۆشتی تامی تایبەتی هەبوو بۆیە کەبابی هەولێریش ناوبانگی بە خۆشیوچەوری لەبەغدا دەرکرد .

لەکەبابخانەکانی بەغدا ماوستاویان لەگەڵ کەبابەکە پێشکەش دەکرد ناوی کەبابی هەولێریش بەباشی رۆیشتو چەندین کەبابخانە بەم ناوە کرایەوەو گەیشتە هەمو شارەکانی عیراق ، چونکی خەلکی سلێمانیش هەر کوردنو هەر بەیادو ناوی کەبابی هەولێر ، ئەوانیش کەبابی (سلیمانی) یان زۆر کردو ناویان بەچاکی رۆیشت .

بەڵێ ماست و کەبابەکەی هەولێر دەنگی دایەوەو بووە ژەمی زەریفی بەغدایییەکان و لەعیراقدا زۆر بوو . بەلام فرت وفێڵی بەغدایییەکان ناوە چاکەکەیان شێواندو هەولێریەکانیش زۆر لەکردەوە خراپەکانیان بێزار ببوون.

١) هەتان ، لەگۆڤاری (التضامن)ی ژمارە ٣٦ ی رۆژی ١٧/١٢/١٩٨٣ ئامادەی کردووە .

خاڵۆی رێبوار

خاڵۆتان لەسەر دەست کورتی خۆی ئامادەیە خەلات بداتە ئەوکەسەی ژمارەی عارەبانە و دوکانی سەفەری و کەچە دوکان و بۆدیە دوکان و کەپرە دوکانو کونجە دوکان و تەختە دوکان و سندوقە دوکان و رەصیفە دوکانو دوکانی بێ تایەو دوکانی بە بۆلبەرین و بلۆکە دوکانو دوکانی بەگوش و دوکانی بەنایلۆن و دوکانە مقەباو دوکانە داری (شێخەللا) مان بۆ بژمێرێت . خەلاتەکەش ئەوەیە واسطەیەکی بۆ دەکەم (اجازە) ی دوکانێکی لە شارەوانی بۆ وەردەگرم ، طبعا پارەی کرێی سالانەو (رسم المهنە)و (رسم القطعە) و (رسم الطابع) والمصاریف الاخری المترتبە بها ، خۆی بەرپرسیارە ... وابزانم کەس خۆی ماندوو ناکات چونکە کەس بەبەلاش خۆی تووشی ئەو فاک و فیکە ناکات . دوکان کردن دیارە ئاسان بووە .

* پاش دووسێ رۆژ ، کۆبونەوەو گفتوگۆو هاتنی ئەندامانی یەکێتی نوسەران و راگەیاندنی هەوالی ناوگۆڕینی شەقامو گۆڕەپانەکانی شاری هەولێر ، زۆری لەسەر گوترا ، دیارە خەلکەکەش تامەزرۆیەو چاوەروانن .. خاڵۆ رێبوار ناچارە پرسیار بکات ئەرک و ماندووبونی ئەو خەلکە چی بەسەر هات .

بۆتان دەگێڕمەوە..

مام یونس ئەسعەد ئاسر

* لەساڵانی پەنجاکان پاککردنەوەی شاری هەولێر بە ...دریژ بوو ، بەیانیان (کەردار)ەکان کاتژمێری (٧) ی ...یانی دەچوونە ئیشو یازدەی نیوەرۆ دەگەرانەوە . ئێوارانیش لە (١)ی نیوەرۆ تا (٤) ی نیوەرۆ ئیش هەبوو.

* شارەوانی ، خانی تایبەتی هەبوو ، خانچیەکە ماڵیهەر لەوێ بوو ، خانەکە ، هۆلێکی گەورەو درێژبوو ، ئەو بەرو ئەوبەری ئاخوور بوو ، کاوجۆو ئاودانی کەرەکان ئیشی خانچی بوو ، سالانە کاوو جۆ بە بەکرێ دانی ئاشکرا دەگیرا . یەک تەن جۆ بە (١٦) دیناربوو ، کاش هەرزان بوو .

* ساڵێ دووجار کەر ناڵ دەکرا ، کورتان و پالتوی کەرەکانیش (لیژنەی مشتریات) دەیکری ، ژوری کورتان لەخانەکە تایبەتی بوو .

* ساڵی دوو شەلتەیان (مووتاو) دەدرایە هەر کەناسێک دارێک هەردوو سەری بەبزماری سەربراو شەلتەکەی لە بنەوە رادەگرت .

* معاشی مانگانەی کەناسەکان چوار دینارونیو بوو .

* بەهۆبەی تایبەتی پاگژکردنەوەی شار واتە (خەمات) یان دەووت (شعبە الانضباط) چاوەدێری شارەوانی سیدارەی تایبەتی لەسەربوو ، داری لەدەستبو، سیدارەکەی نەجمەی ئاسنی پێوەبوو . لەپەخەشی نووسرابوو ، (مراقب البلدیە) و لێپرسراوی شعبەکە پەرۆیەکی سوری وەک خەتی عەسکەری ئێستای لەسەر شان بوو .

* زبلەکان دەفرۆشرایە باخچەکانی شار بەتایبەتی بە باخچەی (کەریمە گرە) ی جێگای مەحکەمەی ئێستاو باخچەی جەمالی جێگای ئامۆژگەی مامۆستایان .

* کرێکارانی پاککردنەوەی شارەوانی سالانە دوو قاتە جلک و دوو جوتە پێلاویان بەخۆرایی وەردەگرت، چاوەدێری شارەوانی دەوری هەبوو ، چاوەدێری پاکو خاوێنی و نرخی فرۆشتن و بازاریشی دەکرد . هەر لەشارەوانیدا رەبەو کێلۆ دەفرۆشرا .

* بەنوسراوی تایبەتی (کەری) نەخۆشی شارەوانی رەوانەی (بەیتەرە) دەکرا .

* ئەو کەرەی بۆ شارەوانی لەلایەن لیژنەی مشتریات دەکرا دەبا ، نێرەکەر بایە ، لاوازو شەل و کوێر نەبایەو هەتا دە سالێش لەلای کەناسەکان دەمایەوە .

دیمەنێک لەدوکانەکانی ئەحمەد ئەفەندی لەژێر قەلات لەکاتی رووخاندنیاندا .

* ئەسعەد رەشپوش *

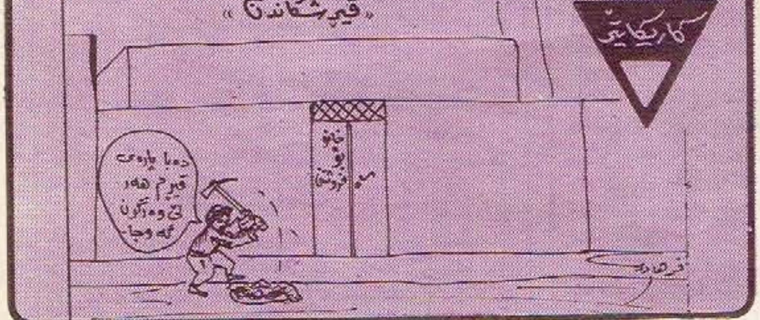

پرسیار

کەندی هەولێر ، حەقایەتی درێژە ، زێرابەکەی چەند ساڵێ خایاند ، هەندێکی تەواوبوو ، هەندێکی بەشێکی سەری بۆشە ، لەپردی سەیداوە تا پردی تەعجیل پڕ کراوەتەوە ، روویەرێکی فراوانی لێ دروست بووە جەرگەی شارە . لەمێژە شارەوانی نەخشەی بۆ کێشا تا بێکاتە ، بازارو گۆڕەپانی ریم و شەقام‌ردوکان . پارەیەکی زۆری لێ سەرفکرا بەلام جێبەجێ کردنی پرۆژە، ئەندازیاریە ئامادەکراوەکەی خەوی لێ کەوت .. دەبێ بە خەبەر نەیێتەوە ؟؟!!

هەولێر ، رۆژنامەی شارەوانی هەولێر

هەر«١٥»رۆژ جارێک دەردەچێت

هەولێر

سەرۆکی نووسین : یاسین تەها موحەمەد
سکرتێری نووسین : شێرزاد هەینی

ناونیشان : هەولێر - بەڕێوەبەرایەتی شارەوانی هەولێر

ت : ٢٣٤٤٦ بەدالە
٢٢٩٦٠ بەڕێوەبردن
٢٨٣٤٠ سەرۆکی نووسین